ԺԲ. ՏԱՐԻ 3324 (Ն. Տ.) 18 ՄԱՐՏ 1895 6 ՄԱՐՏ 1895 21 ՌԱՄԱԶԱՆ 1312 ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Կ. Պոլիս

درعلیه غلطه‌ده آره‌ولك غزته‌سی اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
Քաղաքական եւ Ազգային

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար	Տարեկան դահեկան առծաթ	150
» »	Վեցամսեայ » »	75
» »	Եռամսեայ » »	40
Օտար երկիրներէ	Տարեկան ֆրանք	56
» »	Վեցամսեայ	28
Ընտիր թուղթի վրայ մասնաւոր տպագր.	Տարեկան Օսմ. Ոսկի	2
Գաւառաց թղթատարի ծախքը միօրինակ	Դրուշ	50

Խմբագրութեան ուղղուած նամակ կամ [illegible]

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

"ԼՈՒՑԿԻԻ ՏՈՒՓԸ"

Տասնըվեց տարի ետքը, կիրակի առտու մը, դիպուածով մը մտնեմ Վարիեթէի ընկերութեան Թատրոնը,— «այն խոշոր լուցկիի տուփը որ՝ իրենց անցեալովը ու յիշատակներովը պարծենկոտ Օրթագեղցիները կը պնդեն թէ Թատրոն մըն է...» ինչպէս կ'ըսէր նրբամիտ քրոնիկագիր մը այն զուարթ ոճով որ գիտէ հեգնել՝ առանց վիրաւորելու։ «Մովսիսական գիշեր»ին յաջորդ օրն էր. պարողներն ու պարուհիները շատոնց հեռացած էին, Թատրոնը թողած իր վաղանցիկ զարդարանքներուն մէջ որոնք արագ արագ կը վերցուէին, նորէն մտնելու համար զայն իր լքման ու ամայութեանը։

Ճիշդ չէի յիշեր թէ վերջին անգամ 1878 ի՞ն թէ 1880 ին տրուեցաւ հոն վերջին ներկայացումը դերասանական խումբին կողմէ որ այդ Թուականէն շատ առաջ եկած խառնուած ու յետոյ յաջորդած էր անձնուէր երիտասարդներու խումբին. բայց մեր տղայութեան մտերիմ այն բաղդէն՝ իր ցածկեկ ու մերկ երեւոյթով, այն պզտիկ բեմն իր փոշելից վարագոյրներով ու մանրանկար օթեակներն՝ իրենց մթին նրբանցքներով ողորմելի տեսարան մը կը պարզէին հիմակ։ Աւելի քան քառորդ դարէ ի վեր մեր Թատերական մթնոլորտին մէջ փայլող բոլոր դերասաններն ու դերասանուհիները, որոնք անցած էին այդ տեղէն, մաս մը թողած են իրենց հմայիչ կամ տխուր յիշատակներէն. մանկամարդ աղջիկներ որոնք ահով դողով առաջին անգամ դեր մը կարտասանէին հոն, ու հիմակ անուն մը թողած են իրենց ետին. երիտասարդներ որոնք արուեստագիտական փառք գտնել երազեցին այդ երերուն տախտակամածին վրայ ու կանուխէն գտան գերեզմանին մէջ աւարտել իրենց երազը. ուրիշներ, նուազ աներջանիկ, որոնք կ'ապրին դեռ, թափառայած, մոռցուած, կամ արուեստնին փոխած։ Եւ այս ամենէն վեր կը սաւառնի ստուերն Ադամեանին որ իր կեանքի գեղեցկագոյն օրերն անցուց այդ գուլիսներուն մէջ,— նիւթական տառապանքի ու արուեստագիտական փառքի օրեր։

Թատրոն մտնելու պահուս կը նշմարեմ Թաղին անկիւնը... Նպարավաճառը, որ ինքն ալ իր անցեալն ունի. այդ խարխուլ ու աղքատիկ խանութն էր որ սովորաբար կը հայթայթէր դերասաններուն համեստ ընթրիքը, ծայրայեղ զբաղման կամ նեղութեան օրերու մէջ։ Ադամեան իսկ, իբրեւ ճշմարիտ արուեստագէտ, «բացառիկ պարագաներու մէջ» անմասն չէր մնար այդ ճաշերէն որոնք պէտք չունէին խոհարարի, սպասի ու սեղանատան։ Եւ մենք, դպրոցական արձակուրդի խրախուսան ժամուն, ապշութեամբ կը դիտէինք այս կամ այն դերասանին,— որ քանի մը ժամ ետքը իր ողբերգակի կամ կատակերգակի դերին մէջ պիտի շլացնէր զմեզ,— խոշոր քայլերով ճեմելը պարտէզին մէջ, ձեռքը բռնած իր հացն ու պանիրը։ Այդ օրերուն կը յաջորդէին դիւրակեցութեան վաղահաս ժամեր, և բոլորը մէկանց Բերա կերթային, Ղրպօնին կամ Սթօնէքին,— այն ատենի Սըլանտիտն ու Սանդրալը,— կազդուրելու իրենց տկարացած ստամոքսը։

Ներսը, բեմին ետեւի չորս հինգ խցիկները, աւերակ երեւոյթ մը կընծային այսօր, քայքայուած դարակներով, կոտրտած ապակիներով, մաշած ու պատառուն բազմոցներով։ Եւ սակայն այդ պզտիկ շրջափակը, Նաում ու Արեւելեան Թատրոններու ֆօյէէն անմիջապէս ետքը, երկար տարիներ բեմական զարդասենեակն եղած էր մեր ամենէն համբաւաւոր դերասանուհիներուն, մինչ դերասանները,— անոնք ալ մեր ամենէն նշանաւորները,— վարագոյրներով բաժնուած չորժուն խցիկներու մէջ կը տեղաւորուէին։ Իտալացի ծերունի նկարիչ մը, Մէալօ, անընդհատ կը պատրաստէր ինքնուրոյն ողբերգութեան կամ թարգմանուած արուեստներու յատուկ վարագոյրներ, որոնք ամենէն կը գնահատուէին. և հիմայ, Բերայի Թատրոններուն մէջ կազմակերպուած տեսարանները՝ յիշողութեանս մէջ բաղդատելով անոնց հետ, արուեստագիտական մեծ տարբերութիւն մը չեմ գտներ։

Սկսելով Տիկին Ֆասուլեաճեանէն, որ տակաւին երիտասարդ՝ անդրանիկ դերասանուհին եղած էր Օրթագեղի բեմին, Տիկին Հրաչեայ, Գարագաշեան քոյրերը, Մաքի Նուարդ, Հերանոյշ, Աստղիկ, տիկին Սիրանոյշ, ամէնքն ալ իրենց արուեստագիտական կեանքի ոսկեղէնիկ երեւոյթներն ունեցած են այն տեղ, հասկցող հասարակութենէ մը գնահատուած ու ծափահարուած։

Յետոյ, աչք մը կ'ածեմ սրահին վրայ ուր այդ հասարակութիւնը,— փոքրաթիւ՝ բայց ընտրեալ,— կուգար գտնել իր տեղը։ Թատրոնին բարերարը, Յակոբ պէյ Պալեան, իրեն համար ընտրած էր թիւ 3 օթեակը, բեմին մօտիկ, ուսկից՝ իր ազնուական կերպարանքով ու ժպտուն դէմքովը շուք մը կը սփռէր իր շուրջը. յաջորդ օթեակներուն մէջ կը բազմէին ծանօթ անձնաւորութիւններ ու շնորհալի ընտանիքներ. պարտէրը նուազ հարուստներուն ու աւելի երիտասարդներուն վերապահուած։ Թէրզեան՝ իր զգայուն հեղինակութիւններն ու Թըլեան՝ իր ճաշակաւոր թարգմանութիւնները կը պատրաստէին այդ սրահին համար, որ կերպով մը գրական ու արուեստագիտական ակումբ մըն էր։ Մտաւորական ընտանութիւն մը կը տիրէր ամենուն միջեւ, սկսնակները քաջալերուելով ու հիները յարգուելով միշտ։ Հեղինակ, թարգմանիչ, դերասան, դերասանուհի, ամէնքն ալ իրենց գոհունակութեան բաժինը կունենային ու իրենց արուեստագէտի հաճոյքները։ Այդ պզտիկ կեդրոնէն Պոլսոյ չորս կողմը կը տարածուէր Թատերական եռանդի մըղում տուող ելեկտրական հոսանք մը որ կազմել կուտար շատ տեղեր անձնուէր խումբեր՝ Վարիեթէի ընկերութեան օրինակին վրայ։

Յետոյ, ողբերգութիւններուն ու տաամներուն յաջորդեցին օփէրէթներ. այս ներկայացումները աւելի միջազգային էին, բայց երաժշտութեան ճաշակը կը կրթէին։ Պէլէճը, Մ— Անճէն ու Զօխանճեանի օփէրէթները Օրթագեղի Թատրոնին մէջ այնպիսի փայլուն ներկայացումներ ունեցան, որոնք օտարներուն իսկ զմայլանք կազդէին։

Ամբողջ քսան երեսուն տարիներու արուեստագիտական կեանքի մը յիշատակները թաղուած ամփոփուած կան այդ խարխուլ կամարներուն տակ, այդ փոսի մը երեւոյթն առած սրահին մէջ, ուր սարդն իր ոստայնը կը հիւսէ հիմակ ու առաստաղին ճեղքերէն ներս Թափանցող արեւին տկար ճառագայթները՝ դամբարան մը կը լուսաւորեն կարծես։ Առջի գիշերուան պարահանդէսը,— որ տարին մէկ անգամ կը կրկնուի,— անցողակի ու օտար փայլ մըն էր միայն, անկարող այդ տեղին տալու այն կենդանութիւնը որ շատոնց մարած է։

Եթէ օր մը, Պոլսոյ հայ Թատրոնին յիշատակներն ամփոփուին ու պատմութիւնը գրուի, անոր գեղեցկագոյն էջերէն մէկը պիտի կազմէ Օրթագեղի Թատրոնը, իր գրական ու արուեստագիտական բոլոր անցեալովը զոր նորահասներուն ու նորեկներուն համար՝ անկարող են, նոյն իսկ տկար կերպով, պատկերացնել այս անցողակի տողերը, ինչպէս հիներուն աչքին՝ անկարող են տկարացնել անոր բարոյական արժէքը գրչի թեթեւ հարուածներ կամ սրամիտ կատակներ։ Եւ, մինչեւ որ մտածող մը ըլլայ հատորի մը կամ Թերթերու մէջ արձանագրելու անոր կեանքը, «իրենց անցեալովը ու յիշատակներովը պարծենկոտ Օրթագեղցիները» պիտի շարունակեն տեսակ մը յուզում զգալ ամեն անգամ որ անցնին այդ քայքայուելու մօտ եղող շէնքին առջեւէն, ու պիտի շարունակեն սիրել այդ «Լուցկիի Տուփը»։

Տ. Ա.

ԿԻՆ-ՀԵՂԻՆԱԿՆԵՐ

Վերջերս, Բարիզի մէջ կին հեղինակի մը կողմէ հրատարակուած վէպի մը առթիւ նորէն յուզուեցաւ այն հրատապ ու յաւիտենապէս չլուծուած խնդիրը, թէ կիները ո՛ր աստիճան կարող են գրականութեամբ զբաղելու։

Կիները գրե՞լ են, և եթէ գրեն, կարո՞ղ են իրենց հեղինակութիւններուն մէջ ցոյց տալ գրագէտի մը յատկութիւնները, մէկ խօսքով, իրական գերազանցութիւն մը։ Ոչինչ այսքան նիւթ եղած է վիճաբանութեան. ոչինչ ասկից աւելի գրգռած է քննադատներու երգիծական եռանդը։

Չի պատահիր որ երկու գրագէտներ՝ ո՛վ ալ ըլլան, կամ սրահի մը մէջէն բառ բախտի ընտրուած երկու անձեր կատարելապէս համամիտ ըլլան այս կէտին վրայ, ինչպէս նաեւ կին հեղինակի մը մասնաւոր արժանեաց վրայ։ Եւ այս մասին կարծիքները տարբեր են, երկու կողմէն այնքան լաւ պաշտպանուած որ առաջին անգամով անհնար է վճիռ մը արձակել։

Իրաւ է սակայն որ արական սեռը շատ քիչ ներողամիտ է գրագէտ կիներուն եւ անոնց գիրքերուն նկատմամբ, ինչ որ չի վայլեր։ Մեծագոյն մասը իմաստասէրներուն որոնք այս խնդիրով զբաղած են, մարդկային սեռի ամենէն գեղեցիկ կիսուն գրական կարողութեանցը վրայ պակասութիւն գտած են. և եթէ բոլորովին չեն ուրացած զանոնք, յայտարարած են սակայն թէ լաւագոյն խորհուրդը որ կրնար տրուիլ անոր՝ գրելէ ետ կենալն էր։

Ժօզէֆ տը Մէզդր որ, հակառակ իր սկզբունքներու անդրդուելիութեան և իր կարծիքներուն անխախտութեանը, բնաւ թշնամի չէր կիներու մտաւորական զարգացման, կը կարծէ որ տաղանդը շատ վտանգաւոր բան մըն է անոնց համար։

Եւ Պարպէ տ'Օռվիլի, գրագէտ կիներու երդուեալ թշնամին, անոնց հեղինակն ամենէն արիւնացայտ երգիծաբանութեան որ երբեք հրատարակուած ըլլայ կին գրագէտներուն դէմ, կ'ամբաստանէ զանոնք թէ այլ եւս կին չեն ու մեր իրաւասութիւններուն վրայ ոտք կը դնեն, այն աստիճան որ պակասաւոր մարդեր կ'ըլլան. սակայն ստիպուած է ընդունիլ որ եթէ անոնք գրելով կին մնան, ինչ որ յաճախադէպ չէ իր կարծեօքը, կրնան իրենց տեսակին մէջ անհաւանապէս հրապոյր և արժէք ունենալ։ Այս տեսակէտով, տիկին Էվիլ տը Ժիրարտէն շնորհ կը գտնէ իր աչքին և բացէ ի բաց անոր գովեստին կարժանանայ։

«Կնոջ գերագոյնութիւնը, կը գրէ Պարպէ տ'Օռվիլի, հոն չէ ուր կը դնեն զինք գրագէտուհիները։ Անիկա իր հմայքին մէջն է, ու ոչ գրականութիւն է, ոչ արուեստ, ոչ գիտութիւն։

«Գրագէտ կին մը բնաւ խրատունք չունայն յարգալից պարտականութիւններուն դուրս կը պատմէ կնոջ։»

Եւ ուրիշ տեղ մը.

«Ինչ որ կիներն ունին՝ ընտիր յատկութիւններ են երբեմն և համեմատապէս հզօր, բայց իգակա՛ն կարողութիւններ։ Արուեստի կամ գրականութեան մէջ այնքան դժբախտութի՞ւն է ըլլալ Միլօի Աստղկան պէս բան մը։ Եւ Հերակլէ՞ս ալ ըլլալ ուզելու է։

«Երբ աւելի տաղանդ ունենան, առնական կարողութիւնները այնքան կը պակսին իրենց քով որքան Հերակլէսի կազմուածքը Միլօի Աստղկան։ Ոչ գիտունին, ոչ հանրացում, ոչ անդորր զօրութիւն... վասն զի կրնան կրքոտ, յուզումնալից զօրութիւն ունենալ. ապացոյց Օր. Էօժէնի»։

Պէ՞տք է ըսել թէ Պալզաք բնաւ հաւատ չէր ընծայեր գրագէտ կիներու ու շատ քիչ կը յարգէր զանոնք։ Կը բաւէ քիչ մը ընտանենալ այս մեծ հեղինակին գործերուն հետ՝ այս մասին չտարակուսելու համար։ Մինակ յիշենք թէ բնաւ ուշադրութիւն չէր ըներ Ժօրժ Սանի գրական ծրագիրներուն. այս գրագէտուհիին նկատմամբ Քերաթրի ալ աննպաստ եղաւ, որուն գնաց խորհուրդ հարցնել նոր սկսած ատենը և որ պարզապէս յայտարարեց թէ կին մը պէտք չէ որ գրէ։

Ընդհակառակն, Օկիւստ Վիլմօ եռանդոտ սքանչացող մը եղաւ տիկին տը Ժիռարտէնի, որուն համար կը գրէր Ֆիկառօի մէջ. «Աստուած տուած էր գրականութեան ժպիտը, միտքի բոլոր շնորհները պճնուած, սիրտի բոլոր ներշնչումներովն ազնուացած տաղանդը։» Նոյն քրոնիկին մէջ կը գրէր. «Երկու մարդ միայն ճանչցայ [illegible] գիրք, և այս երկու մարդիկը կը կոչուին տիկին Ժօրժ Սան և տիկին տը Ժիռարտէն»։

Քննադատութիւնը բարեխէր գտնուեցաւ նաեւ տիկին Քարօի նկատմամբ, եւ երբ 1869ին երեւցաւ, նախ առանց ստորագրութեան, իր Մօպրէնի Մէյզը, ընտիր վիպասանութիւն մը, ամբողջ մամուլին և բովանդակ Փարիզի մէջ սքանչացում և գովեստ տիրեց։

Բայց գրագէտ կիներու վրայ եղած դատողութեանց մէջ ամենէն հետաքրքրականն է Ժօրժ Սանի այն ինքնատիպ ու սրտագրաւ պատկերը զոր գծած է իր սեռէն ուրիշ գրագէտ մը, այսինքն՝ տիկին տը Ժիռարտէն։

«Լամըննէի և Ժօրժ Սանի յարաբերութիւնը, կ'ըսէր Լօնէյ դերկոմսը 1837 ին, շատ խօսեցնել կուտայ իր վրայ։ Մենք ուրախանալու ենք ամեն անգամ որ Ժօրժ Սան նոր բարեկամ մը ստանայ. իր բարեկամներէն ամեն մէկը նիւթ մըն է իրեն համար. իւրաքանչիւր նոր յարաբերութիւն՝ նոր վէպ մը։

«Իր համակրութեանց պատմութիւնը ամբողջովին կը գտնուի իր հեղինակութեանց մէջ։ Ժամանակով հանդիպեցաւ ազնուական, պերճ, ցուրտ, եսասէր ու շնորհալից երիտասարդի մը, որ աշխարհիկ մարդ լսուածն է, և Պ. տը Ռամիէր հրատարակուեցաւ, և ֆրանսական գրականութիւնը ճոխացաւ գլուխ-գործոցով մը, և Ինտիանա անունն ամբողջ Ֆրանսայի մէջ թնդաց։

«Ժամանակ մը ետքը նուազ փայլուն երիտասարդ մը, որ լաւ ընտանիքի մը կը պատկանէր ու սքանչելի տաղանդ մը ունէր, ներկայացուեցաւ Ժօրժ Սանի. այս երիտասարդ, իրեն հաճելի ըլլալու համար, կը հնչեցունէր իր անուշ ձայնը. այդ ատենէն չէ՛ շատերէն Ժօրժ Սան կը ներշնչուի, եւ շատ չանցած իր հիացած ընթերցողները կիմանան թէ [illegible]։ Հորիզոնին վրայ բանաստեղծ մը կ'երեւայ, և յանկարծ Ժօրժ Սան երեւան կը բերէ Սթէնիոն։

«Վերջապէս, Ժօրժ Սան իր փառաւոր ուղիին վրայ կը տեսնէ սուրբ հովիւ մը, և ահա բարեպաշտիկ զգացումները կը վերածուին իր հոգիին մէջ, և ահա Ժօրժ Սան դարձեալ բարոյասէր, խստակրօն իսկ կ'ըլլայ, առաքինութենէ աւելի խստակրօն. վասն զի առաքինութիւնը պարզապէս չարութենէ հեռու միայն է. Ժօրժ Սան աւելի հեռուն կերթայ. աղէկ բաներէն հեռու կենալու աստիճան առաջ կը մղէ խղճմտանքը, ու կը տեսնուի որ իր վերջին գիւղացուհին, հակառակ բոլոր միւսներուն, յամառութեամբ կը մերժէ աղէկ ու պարկեշտ ամուսնութիւն մը որ զինքն ու բոլոր ընտանիքը պիտի երջանկացունէր, այլ զոր Ժօրժ Սան աւելի հանճարեղ կը գտնէ՝ արհամարհել տալ անոր։

«Իր ամեն մէկ սքանչելի գիրքը կը կրէ զինք ներշնչող համակրութեան դրոշմը, և Ժօրժ Սանի խօսանքը, որ հետզհետէ ցուրտ և հմայաթափ կերեւայ սրահներու դիւցազանց հետ, շնորհալից, թարմագեղ, ծիծղուն՝ վաշկներու և ցարասիներու երգչին հետ, բանաստեղծական՝ բանաստեղծին հետ, բարոյասէր ու երկիւղած կ'երեւայ կրօնաւորին հետ։ Այս պատճառաւ՝ անցեալները յաւէր կատակաբան մը կ'ըսէր.

—Կնոջական գրուածքներու առթիւ մանաւանդ կրնանք զոյգել Պիւֆոնի հետ. «Ոճը՝ մարդն իսկ է»։

Այս ամենէն ի՞նչ հետեւցունել. Թէ՝ զօրաւոր սեռին իրաւունքը միշտ լաւագոյնը չէ և թէ անշնորհք կ'ըլլայինք գրական ասպարէզը փակել ուզելով կանանց առջեւ։

Եթէ մեր յատկութիւնները չունին միշտ, շատ անգամ ուրիշ արժէքաւոր յատկութիւններ ունին, ինչպէս սուր դատողութիւն, ազնուութիւն, զգացումներու փափկութիւն։ Նամակագրութեան ճիւղին վրայ չենք խօսիր, որուն մէջ գերազանց են. վկայ՝ տիկին տը Սեվինեէն։

ԱՄՈՒՍՆՈՒԹԵԱՆ ՏԱՐԻՔԸ

Բէլգիայի վիճակագրական դիւանին տնօրէնը պարբերական հանդէսի մը մէջ հրատարակած է բազմամարդութեան վերաբերեալ յոյժ շահեկան աշխատութիւն մը, որուն մէջ՝ ծնունդի ցուցակներու միջոցաւ՝ կը ջանայ լուծել սա էական հարցը թէ «Աղջիկ մը քանի՞ տարեկան ամուսնանալու է, բազմաթիւ զաւակներ ունենալու համար»։ Ահաւասիկ իր ուսումնասիրութեանց արդիւնքը։

25 տարեկան մարդ մը պէտք է 19 տարեկան կին մը ընտրէ. 35 տարեկանը՝ 24 տարեկան կին մը, և 45 տարեկանը՝ 29 տարեկան կին մը։ Միւս կողմէ՝ կին մը ամենէն աւելի զաւակ կունենայ, 18 տարեկան հասակին մէջ ամուսնանալով 25 տարեկան մարդու մը հետ, 25 էն 30 ին՝ 28 տարեկան մարդու մը հետ և 35 ին՝ 29 տարեկան մարդու մը հետ։

Նոյն խնդիրը կը ներկայանայ նաեւ, փոխանակ տարիքներու թիւին, իրարմէ ունեցած տարբերութեան մէջ։ 18 էն 19 տարեկան կիները պէտք է ընտրեն իրենցմէ եօթը տարու մեծ մարդեր և 25 տարեկանները՝ իրենցմէ երեք տարու մեծ։ 29 տարեկան կին մը իրեն տարեկից երիտասարդի մը հետ ամուսնանալով կրնայ աւելի ծնընդաբերութիւն ունենալ, իսկ 30 էն անդին՝ իրմէ նուազ տարիք ունեցողներու հետ։ Փոխադարձաբար, էրիկ մարդիկ ալ ամենէն աւելի զաւակ կունենան՝ իրենցմէ նուազ տարեց կիներու հետ ամուսնանալով։ Տարիքներու այս տարբերութիւնը հետզհետէ կը շատնայ, քանի որ էրիկմարդիկ աւելի տարիքոտ ըլլան, առանց սակայն 20 տարուան տարբերութիւնն անցնելու։ Այսպէս, 24 տարեկան այրերը պէտք է ընտրեն իրենցմէ հինգ տարու պզտիկ կիներ, 30 տարեկանները՝ իրենցմէ 9 տարու պզտիկ, 40 տարեկանները՝ 16 տարու պզտիկ և 45 տարեկանները՝ 17 տարու պզտիկ։

Որովհետեւ ծննդաբերութեանց բարձրագոյն թիւը ձեռք կը բերուի տարբեր տարիքի մը մէջ, սեռերուն համեմատ, կը հետեւի ուրեմն թէ ամենէն աւելի բեղմնաւոր ամուսնութիւններն անոնք են, ուր երկու ամոլներն իրենց նպաստաւոր տարիքին մէջ կը գտնուին։ Ասոնք այն ամուսնութիւններն են, ուր կինը 18էն 20 տարեկան հասակին մէջ և այրը՝ 24էն 26ին մէջ կ'ամուսնանայ, երբեմն ալ մինչեւ 29։ Ա՛յդ տարիքին մէջ երիտասարդներն ամենէն աւելի զօրաւոր կ'ըլլան։

ԹԵՐԹՕՆ «ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի (63)

ԷՔԹՕՐ ՄԱԼՕ

ԸՆՏԱՆԵՕՔ

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԱԿԱԴԵՄԻԷՆ ՊՍԱԿՈՒԱԾ

ՀԱՏՈՐ Բ.

Այն ատեն Բերրին որ անոնց հետեւեցաւ, քննեց վարժուհին. իրաւ այն հսկայ կինն էր որուն վրայ խօսած էր Պ. Վիլֆրան, ծանրաշուք, բայց ազնուութեան ու բարութեան խառնուրդով մը որ բնաւ իր վրայ խնդալու փափագ չպիտի տար, եթէ իր մեծաշուք կերպարանքին հակառակ երկչոտ երեւոյթ մը ունեցած չըլլար։

Անշուշտ բան մը չպիտի մերժէր Մարօքուրի այդ ամենակարող տիրոջը, բայց եթէ արգելքներ ալ ունենար՝ անոնցմէ պիտի ազատէր ինքզինքը, վասնզի սորվեցնելու մոլութիւնն ունէր որ չիտակն ըսելով իր կեանքին միակ հաճոյքն էր, և յետոյ միւս կողմէ խորունկ աչքերով այդ պզտիկ աղջիկը հաճոյք կը պատճառէր իրեն։

—Անտարակոյս ուսեալ աղջիկ մը պիտի ընենք զայն, ըսաւ վարժուհին. գիտէ՞ք թէ վիթի աչքեր ունի։ Իրաւ է որ երբեք վիթ տեսած չեմ, և սակայն ապահով եմ որ ասանկ աչքեր ունի։

Բայց վաղայաջորդ օրը բոլորովին տարբեր եղաւ, երբ երկու օր դաս տալէ ետք, վարժուհին հասկցաւ վիթին ի՛նչ ըլլալը և երբ Պ. Վիլֆրան՝ ճաշի ժամուն [illegible] դառնալով հարցուց թէ ի՛նչ կարծիք ունէր աղջկան վրայ։

—Ի՛նչ աղետալի բան պիտի ըլլար,— օրիորդ Պէլօմ յօժարակամ կը գործածէր իրեն պէս մեծ և հզօր բառեր,— ի՛նչ աղետալի բան պիտի ըլլար եթէ այս աղջիկն անմշակ մնար։

—Խելացի, այնպէս չէ՞։

—Խելացի՛. հանճարե՛ղ ըսէք։

—Գիտէ՞ք ինչպէս է, հարցուց Վիլֆրան, որ իր հարցափորձը կը կատարէր՝ Բերրինէն ունեցած պէտքերուն համեմատ։

—Ոչ այնքան փայլուն, բայց պիտի աղուորնայ։

—Ուղղագրութի՞ւնը։

—Տկար։

—Ուրե՞մն։

—Զինքը դատելու համար կրնայի բան մը գրել տալ իրեն որով կը հասկնայի թէ գիրը և թէ ուղղագրութիւնը. բայց այսչափ միայն։ Ուզեցի որ լաւագոյն գաղափար մը առնեմ անոր վրայ, ուստի փոքր շարադրութիւն մը ուզեցի Մարօքուրի վըրայ, քսան կամ հարիւր տողի մէջ ինծի պիտի նկարագրէր երկիրը՝ ինչպէս որ կը տեսնէր զայն։ Ժամ մը չքշած գրչի առանց շարժումներով, առանց բառերը փնտռելու, չորս մեծ երես գիր գրեց որ արդարեւ զարմանալի էր. ամեն բան կար, գեղը, գործարանները, ընդհանուր գիւղանկարը, ամբողջութիւնն այնքան լաւ որչափ մանրամասնութիւնը. ամբողջ երես մը ճահիճներուն վրայ է անոնց բուսականութեամբը, թռչուններովը և ձուկերովը, անոնց երեւոյթը առտուան գոլորշիներուն մէջ և իրիկուան մաքուր օդը, այնպէս որ եթէ իր գրելը չտեսնայի, պիտի կարծէի որ առաջնակարգ հեղինակէ մը ընդօրինակած է։ Դժբախտաբար ուղղագրութիւնը և գեղագրութիւնը բամբիռ պէս են, բայց ի՛նչ հոգ. քանի մը ամսուան դասի խնդիր է. մինչ աշխարհի բոլոր դասերը բան մը չպիտի սորվեցունէին իրեն, եթէ օժտուած չըլլար տեսնելու և զգալու, ու տեսածն ու զգացածը նկարագրելու ձիրքով։ Եթէ սպասել ժամանակ ունենաք՝ կարդացնել տուէք ճահիճներուն նկարագրութիւնը, որ պիտի հաստատէ թէ չեմ չափազանցեր։

Այն ատեն, Պ. Վիլֆրան, զոր այս գնահատումէն զուարթացեր էր, վասն զի կը մերժէր այն առարկութիւնները զորս ունեցած էր այդ աղջկան նկատմամբ զգացած արագ հիացումի մասին, պատմեց օրիորդ Պէլօմին թէ ինչպէս Բերրին բնակած էր այդ ճահիճներէն մէկուն խրճիթին մէջ, և թէ ինչպէս ձեռքն անցած ոչինչ բաներովը կրցած էր մայլեր և խոհանոցի գործիներ շինել որոց մէջ կատարեալ ճաշ մը պատրաստած էր, նոյն իսկ անոր թըռչուններէն, ձուկերէն, ծաղիկներէն, խոտերէն, պտուղներէն։

Օրիորդ Պէլօմի լայն դէմքը զուարթացած էր այս պատմութեան միջոցին որ անշուշտ կը շահագրգռէր զինքը, յետոյ, երբ Պ. Վիլֆրան խօսքը վերջացուցած էր, ինքն ալ լռութիւն պահած էր, խորհելով։

—Դուք նախանձելի ու մեծ յատկութիւն մը չէ՞ք սեպեր, ըսաւ վերջապէս, իր անհրաժեշտ պէտքերը հայթայթել գիտնալը։

—Անշուշտ, և նախ և առաջ այդ մատաղատի աղջկան վրայ այդ բանը աչքիս զարկաւ, ու իր կամքն ալ. ըսէք իրեն որ պատմութիւնը ձեզի պատմէ, ու պիտի տեսնէք թէ ո՛րչափ կորովի պէտք ունեցած է այս վիճակին հասնելու համար։

—Վարձատրուեցաւ, քանի որ շահագրգռեց ձեզ այդ փոքր աղջիկը։

—Ոչ միայն շահագրգռեց այլ և իրեն կապեց զիս, վասն զի կեանքի մէջ բան մը այնքան չեմ գնահատեր որչափ կամքը որուն կը պարտիմ այսօրուան վիճակս։ Ասոր համար է որ կը խնդրեմ ձենէ դատելով զօրացունել այդ կամքը, վասն զի թէեւ իրաւամբ կ'ըսեն թէ մարդ կրնայ ուզածն ըլլալ, գէթ սա պայմանաւ է որ ուզածը գիտնայ. ինչ որ ամենուն տրուած չէ եւ ինչ որ սորվիլ պէտք է, եթէ ասոր համար միջոցներ կան։ Բայց դաստիարակութեան մասին՝ միայն միտքն ի նկատի կառնեն, իբր թէ բնաւորութիւնը առաջնութիւն ունենալու չէր։ Վերջապէս, քանի որ այս մասին օժտուած սանուհի մը ունիք, խնդրեմ ջանացէք զինքը զարգացնել։

Օրիորդ Պէլօմ նոյնքան անկարող էր բան մը ըսել իբրեւ պարծանք, որքան ըլլալ երկչոտութեամբ կամ շփոթութեամբ.

—Օրինակը դասերէն լաւագոյն է, ըսաւ, ասոր համար է որ ձեր դպրոցին մէջ աւելի բան պիտի սորվի քան իմ դըպրոցիս մէջ, և տեսնելով թէ հակառակ հիւանդութեան, տարիներու, հարստութեան, վայրկեան մը դադար չէք առներ ձեր պարտականութեան կատարմանը մէջ, իր բնաւորութիւնը պիտի զարգանայ ձեր ուզած կերպովը. ամեն պարագայի մէջ աշխատութիւն չպիտի պակսի։

Եւ որովհետեւ խօսքին տէրը կին էր, արդարեւ Պ. Վիլֆրանը յիշելու առիթը չփախցուց, ինչպէս նաեւ անոր վրայ խօսելու, ինչ որ իր դասին հետ ամենեւին վերաբերութիւն չունէր, անզգալապէս մըղուելով Բերրինի ճարտար հարցումներէն։

Փոքր աղջիկը կը ջանար ուշադրութեամբ մտիկ ընել օրիորդ Պէլօմը, նոյն իսկ երբ պէտք ըլլար հետեւիլ «ածականներուն համաձայնութիւնները գոյականներուն հետ» և այլ քերականական կանոններու բացատրութեանց. բայց իր վիթի աչքերը ո՛րչափ աւելի հետաքրքրութիւն կը յայտնէին երբ վարժուհին խօսակցութիւնը Պ. Վիլֆրանի վրայ դարձունէր, և մասնաւորապէս իրեն անծանօթ կարգ մը կէտերու վրայ որք Ռօզալիի պատմութիւններէն չէին լուսաբանուած, վասն զի երբեք ճշգրիտ չէին անոնք, և ոչ ալ Ֆաբրիի ու Մոնպլէզիի խօսակցութիւններէն զորս դիտմամբ անհասկնալի կ'ընէին անոնք։

Բանիցս հարցուցած էր Ռօզալիին թէ ի՛նչ եղած էր Պ. Վիլֆրանին հիւանդութիւնը, և թէ ի՛նչպէս կուրցած էր, բայց տարտամ պատասխաններ միայն առած էր. ընդհակառակն օրիորդ Պէլօմ ամեն մանրամասնութիւնները տուաւ հիւանդութեան վրայ, և կուրութեան վրայ որ կրնար անբուժելի չըլլալ, այլ որ չպիտի աղէկնար եթէ կարգ մը մասնաւոր պայմաններ չնըպաստէին գործողութեան յաջողութեանը։

Ինչպէս ամեն մարդ ի Մարօքուր, օրիորդ Պէլօմ զբաղած էր Պ. Վիլֆրանի առողջութեամբը, և շատ անգամ խօսած էր տոքթոր Ռիւշօնի հետ՝ կարենալ գոհացնելու համար Բերրինին հետաքրքրութիւնը՝ Ռօզալիէն աւելի ձեռնհասութեամբ։

Կրկին վարագոյր պատած էր Պ. Վիլֆրանի աչքը։ Բայց այդ վարագոյրը անբուժելի չէր երեւնար, և վիրաբուժական գործողութեամբ մը տեսողութիւնը կրնար նորէն վերստանալ։ Մինչեւ այն ատեն գործողութիւնը չկատարուելուն պատճառը սա էր որ ընդհանուր առողջութիւնը թոյլ չէր տար։ Արդարեւ հինցած [illegible] կը տառապէր որ կը ծանրանար Թոքային յաճախադէպ համախտութիւններէ, և որուն կը միանային շնչահեղձութիւններ, բաբախումներ, գէշ մարսողութիւններ, յուզուած քուն մը։ Որպէս զի գործողութիւնը կարելի ըլլար, նախ [illegible] բուժելու էր, և միւս կողմէ պէտք էր որ միւս բոլոր տկարութիւններն անհետ ըլլան։ Արդ Պ. Վիլֆրան չզգուշաւոր հիւանդ մըն էր որ անխոհեմութիւնն անխոհեմութեան վրայ կը գործէր, ու կը մերժէր ճշդիւ հետեւիլ բժիշկին պատուէրներուն։

(Շարունակելի)

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՉԻՆԻ ԵՒ ՃԱՊՈՆԻ պատերազմին վրայ Ռէօյթէրեան վերջին լուրերը հետեւեալ հեռագիրները կը հրատարակեն.

Հայ-Չէնկ, 10 Մարտ.—Ճափոնցիք այսօր յարձակեցան ի Տէնչոայ 30 թնդանօթով ամրացած 7,000 Չինացւոց բանակին մը վրայ։ Բացուրա զօրավար կը հրամայէր Ճափոնցիներուն կեդրոնին, որ շատ լաւ կռուեցան։ Օքու զօրավար աջ թեւին կը հրամայէր։ Ձախ թեւը կը կազմէին Չօ. Նամաճիի զօրքերն որք Բայ-Ֆինկէ եկած էին։ Երկու ժամ կռուելէ ետքը, Ճափոնցիք ի փախուստ դարձուցին Չինացիներն, որք դէպ ի Բին Չու նահանջեցին, հազար չորս հարիւր մեռեալ թողլով կռուոյ դաշտին վրայ։ Ճափոնցիներէն միայն տասն հոգի սպանուեցան։ Ռազմագիտական պատճառներով Չինացիք զՏէնչոայ կրակի տուին, և Լայաօ գետէն անդին անցան նորէն։

Շանհայ, 11 Մարտ.— Բեքինէ հեռագրեր կը ծանուցանեն թէ հանդարտութիւն կը տիրէ հոն, բայց հարուստ Չինացիք կը մեկնին և դէպ ի հարաւ կ'երթան։ Ճափոնցիք Բեքինի վրայ կը յառաջանան արագօրէն։ Փախստականներն ապաստանելու համար ամէնէն ապահով տեղ կը նկատեն զՇանկայ։

Ֆիլատելֆիա, 11 Մարտ.— Նիւ Հէվընի Ուինչէսթըրեան զինագործարանն երկու միլիոն փամփուշտ ղրկեց Չին, և հրաման ստացաւ աւելի ղրկելու։

Փէթէրպուրկ, 13 Մարտ.—Թիէն-Չինէ կը հեռագրուի առ Նովոյէ Վրէմիա թէ Ճափոն Մանչուրիայէն մեծկակ կտոր մը կ'ուզէ մինչեւ Մուգտէն և չինական մեծ պարիսպը։ Ռուս թերթը կ'ըսէ թէ Մանչուրիա ռուսական շահուց շրջանակին մէջ է։

ՎԵՆԵՑՈՒԷԼԱՅԻ ամերիկեան փոքրիկ Հանրապետութեան անունը գուցէ ուրեք կը լսուի, բայց արդի Նախագահը՝ Քրեսփօ զօրավար՝ անունէ կ'ուզէ որ փայլուն կերպիւ խօսուի իւր փոքրիկ երկրին վրայ՝ երբ անգամ մը խօսուի։ Զօրավարը ճամբեց Վենեզուէլայի մայրաքաղաքէն՝ Քարաքասի մէջ պաշտօնավարող ֆրանսական և պելճիական դեսպաններն, և Ֆրանսայի կառավարութիւնն ալ իւր անցագրերը ղրկեց Վենեզուէլայի Փարիզի դեսպանին, որ հրամմէ երթայ Ֆրանսայէն։ Խնդիրը բաւական հետաքրքրաշարժ է, զի տեղական մանրամասնութեանց հետ եկած միացած է ընդհանրական խնդիր մ'ալ։ Վենեզուէլայի մէջ կենաց և ընչից ապահովութիւն չկայ, գրեթէ մշտատեւ շփոթութեանց պատճառաւ, և մանաւանդ Եւրոպացիներուն իրաւունքները կը բռնաբարուին յաճախ։ Ռուսի, Գերմանիոյ, Պելճիոյ, Սպանիոյ և Ֆրանսայի դեսպանք խօսք մէկ ըրած էին վէճաստակագիր մատուցանելու կառավարութեան, բողոք բառնալու համար այս անապահով վիճակին դէմ։ Բայց վէճաստակագիրը ծրագրային վիճակի մէջ մնաց, այլ և այլ Տէրութիւնք յուսալով քաղցրութեամբ կարգադրել տալ իրենց շահ ունեցած խնդիրներն։ Որովհետեւ Իտալիոյ կառավարութիւնն եւս գանգատելու պատճառ ունէր իւր ազգակցաց դէմ գործուած անիրաւութեանց համար, վերջերս Վենեզուէլայի գործերուն վրայ Կանանչ Տետրակ մը հրատարակելուն առթիւ, ի լոյս հանեց նաև վէճաստակագրոյ ծրագիրն, որուն անտեղեակ մնացած էր Վենեզուէլայի կառավարութիւնը։ Քրեսփօ զօրավար Կանանչ Տետրակը կարդալուն պէս զայրացաւ։ Ի՛նչ ըսել է, չորս դեսպաններն առանց վէճաստակագիր մը մատուցանելու խորհուրդ յղանան։ Այս ի՛նչ անարգանք Վենեզուէլայի Հանրապետութեան բնակիչներուն դէմ, որք Մեծին Պոլիվարի թոռներն են։ Փղոֆլոմատականութիւն չահելու համար, Քրեսփօ զօրավար որոշեց ճամբել այն դեսպաններ որք յանդգնած էին այնպիսի խորհուրդ մը յղանալ,—Թո՛ղ թէ գործադրել զայն։ Որովհետեւ Գերմանիոյ և Սպանիոյ դեսպանք բացակայ կը գտնուէին իրենց համար բարեբախտաբար, նախագահական զայրոյթին բոլոր թափը կրեցին խեղճ դեսպաններն Ֆրանսայի և Պելճիոյ, որք ճամբուեցան Քարաքասէն։ Ֆրանսայի կառավարութիւնն ալ ո՛չ միայն Վենեզուէլայի դեսպանը ճամբեց, այլ և Ռիօյի մարտանաւուն հրամայեց որ Լա Կուայրա երթայ և հոն գտնուի ֆրանսական ճամբուած դեսպան Մոնթիլիւրի մարքիզին հրամանաց ներքեւ։ Եթէ Վենեզուէլա գոհացում չտայ, զինուորական միջոցներ ի գործ պիտի դրուին Վենեզուէլայի դէմ, որ այն ատեն պիտի հասկնայ թէ մեծի հետ խօսիլն ի՛նչ կ'ըլլայ։ Ֆրանսա հատուցում կը պահանջէ ո՛չ միայն իւր դեսպանին եղած անարգանքին, այլ և իւր հպատակաց նիւթական իրաւունքներուն սատնակոխ ըլլալուն համար։ Պ. Ֆափլանի ֆրանսացի վաճառականը՝ 20 տարիէ ի վեր հաստատուած ի Վենեզուէլա՝ հոն հիմնած էր վաճառանոցներ, շոգենաւային երթեւեկութիւն և երկաթուղի մը որ ծովեզրին հետ կը միացնէ ներքին ամէնէն հարուստ գաւառներէն մին։ Եւ օր մ'ալ Պ. Ֆափլանի շոգենաւերն և երկաթուղին և վաճառատուներուն մէջ ինչ որ կար՝ գրաւուեցան յանկարծ։ Մարդը դատ բացաւ։ Ի սկզբան ծագեցին իւր բողոք։ Բայց ի վերջոյ Քարաքասի Գերագոյն Ատեանն իրաւունք տուաւ մարդուն։ Վճիռը չգործադրեցաւ։ Ֆրանսա բանագնացական միջոցներու դիմել սպառնացաւ։ Ի վերջոյ, իրաւախոհութիւն մը եղաւ, որուն համեմատ գործը Զուիցերիոյ Հանրապետութեան Նախագահին իրաւարարութեան յանձնուեցաւ։ Պ. Ֆափլանի պահանջքը վաթսուն միլիոն ֆր.ի կը հասնի, որ Վենեզուէլայի գանձուն համար մանաւանդ պզտիկ բան չէ։ Բստ ընդհանուր համոզման, շատ չանցած վճիռը պիտի գայ Զուիցերիայէն, և իրաւունք պիտի տայ Պ. Ֆափլանի։ Վճռոյն գործադրումէն զերծ մնալու համար, Քրեսփօ զօրավար ընդհանուր շփոթութիւն մը յարուցանելու կողմը գնաց, և այս դեսպանական խնդիրն յարոյց։

Գերմանիա Ֆրանսայի չափ դառնացած է Վենեզուէլայի դէմ։ Ինք եւս կը պատրաստուի զինուորական սպառնալեօք պահանջելու որ վճարուի տարեկան 7 %ի երաշխաւորութեան գումարը, զոր Վենեզուէլայի կառավարութիւնն յանձն առած էր տալ երկրին կեդրոնական երկաթուղւոյն համար, զոր գերման դրամատէրք շինած են՝ 80 միլիոն ֆր. ծախսելով։ Գերմանական երկու մարտանաւեր Լա Կուայրա պիտի երթան միանալ ֆրանսական մարտանաւերուն հետ։

Ի ՓԱՐԻԶ.—Օրուան Նորութիւնը.—Մոնմարթրի բարձունքն ի Փարիզ (գաղղիական ոստանին Թաղամասն) բնակավայրն է երկարատեւ բանաստեղծներու և այլ քաղաքէններու, անգործ երաժիշտներու, որք ձանձրութիւնը կը վանեն ապսէնթ խմելով և անհամար քանակութեամբ գարեջուր, արուեստագէտներու որոց ունեցածն իրենց միայն ծանօթ է, ու կարգ մը գործաւորականներու, որք այն գերագանցապէս գործաւորական միջավայրին մէջ կը ծլին ու կը ծաղկին ինչպէս գարիի հասկերը կարգ մը կոյտերու մէջ։ Այս Մոնմարթրի ...ներուն մէջ հիմակ օրուան նորութիւնն է տեսակ մը փիլիսոփայ, որ կը հանդիսանայ պետ ընկերութեան մը զոր ինք մկրտած է «Որդիք Բնութեան» անուամբ։ Ինք և նոր ընկերութեան անդամք, (25 կանայք և հինգ այր), համոզուած են թէ քաղաքակրթական կենցաղավարութիւնը խոշոր սխալ մ'է։ Կը փափաքին անձաւներու և քարայրներու մէջ կեանք վարել, նախապատմական կեանք մը ծառերու, առուակներու և լռութեան ու մենութեան մէջ։ Բնութեան փոքրիկ խմբին գլուխը, Պ. Կռավէլ, իւր հայեացքը պարզելով, կ'ըսէ թէ նուաստացուցիչ և հակաբնական են բանի աշխատութիւն, գործատէր, գործարանատէր, կանուխ արթննալ, ուշ պառկիլ, ժամանակին գործ հասցնել, և այլ ամեն հոգեր ու պարտաւորութիւններ ամենօրեայ կենաց։ Կ'ըսէ թէ անհատական աշխատութեան նպատակը պէտք է ըլլայ միայն անհատի ամեն օրուան պէտքերն հոգալ, և կը հաւատայ թէ ինք և ընկերք ու ընկերուհիք երջանիկ պիտի ըլլան՝ բաւ է որ երկուք ու կէս լծավար հող ունենան ամեն մին, զոր կրնան մշակել իբրեւ արտ, կամ արօտավայր կենդանեաց համար, իրենց օրերը խաղաղութեան մէջ անցունելով, հեռի մեծ քաղաքի կեանքին յուզումներէն ու մտատանջութիւններէն։ Կալուածատէր մը գտնուեցաւ որ յօժարութիւն կը յայտնէ «Բնութեան Զաւակներուն» տալու գաւառի մէջ ընդարձակ հող մը՝ քարայրներով և անձաւներով լեցուն, ուր կրնան բնակիլ Ընկերութեան անդամք։ Եթէ ամեն կարգադրութիւնք վերջանան, յունիս ամսուն պիտի երթան հոն, և նախնական կեանք մը վարելու փորձն գործադրման պիտի սկսին։ Բստ երեւոյթին, թէպէտ իրենն հաճելի վիճակ մը կրնան ունենալ ամառ ամիսներուն մէջ, բայց աշնան առաջին ցուրտ հովը սկսելուն պէս, քարայրներու կեանքն այնքան հրապոյր չունենայ, և դէպ ի Մոնմարթր և քաղաքակրթեալ կեանք վերադառնալու պէտքն անհաճոյ չերեւիր այլ եւս։ Ձմեռը,—մանաւանդ այս տարւոյ Ֆրանսայի ձմրան նման ցուրտ եղանակ մը նախապատմական եղանակով անցունել շատ զօրեղ կազմուած և մեծ քաջասրտութիւն կը պահանջէ։ Փարիզի քանի մը լրագիր կարեւորութիւն կուտան այս ծրագրին, և կը հարցնեն թէ «Որդիք Բնութեան» ո՞ր աստիճան կարող են քաղաքակրթ կենաց պահանջումներէն հեռի մնալ։ Հարկաւ, ոստիկանք պիտի գան իրենցմէ տուրք պահանջել, պատերազմական նախարարութեան ներկայացուցիչք պիտի գան պահանջել որ իրենց զինուորական պարտաւորութեան պայմանաժամը կատարեն, և քանի որ չեն կրնար չոր ցորենով ապրիլ, հարկաւ քաղաք պիտի իջնեն՝ հաց գնելու, կամ ջաղացպաններուն պիտի դիմեն՝ իրենց ցորենն աղալ տալու ևն. ևն., ի մի բան, ցնորք մ'է քաղաքակրթութեան մէջ մեկուսացման յուսալ։

ՆԱՒԹԻ ՇԱՀԱԳՈՐԾՈՒԹԻՒՆ.—Կալկաթիոյ մէջ կրօնիէն կը ծանուցուի թէ Լոնտոնի մէջ նոր խմբակ մը կազմուած է, նախագահութեամբ Լորտ Ռոչլտի, այն կողմի նաւթի հորերը շահագործելու համար։ Ընկերութիւնը կրօնիի մօտ ընդարձակ հողեր գնեց, և ի մօտոյ պիտի սկսի հորեր բանալ։ Բայց սպառողներուն համար մեծ օգուտ մը չկայ. զի գինը շատ չիջնելու համար, նաւթատերց զանազան խմբակներ մէջերնին համաձայնած են արդէն։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՅԱՐԱԲԵՐՈՒԹԻՒՆՔ.—Նովոյէ Վրէմիա կը ծանուցանէ թէ նաւական նախարարը ծրագիր մը կը քննէ՝ Ռուսիոյ և Միացեալ Նահանգաց միջեւ ծովային աւելի ուղղակի և աւելի արագ հաղորդակցութիւն հաստատելու համար։ Ռուսական շոգենաւերու կանոնաւոր երթեւեկ մը պիտի ըլլայ Պալթիկ ծովու և Սեւ ծովու ռուսական նաւահանգստաց և Նիւ Եորքի ու Պալթիմորի միջեւ։

ԼՈԲԱՆՈՎ ԻՇԽԱՆ, Ռուսիոյ արտաքին գործոց նախարարն, որ մայիս ամսուն մէջ կայսր թագադրութեան առթիւ Վարչապետ պիտի անուանի կ'ըսուի, Ռուսիոյ ազնուական հնագոյն գերդաստանէ մը սերեալ է։ 1824ին ծնեալ, Զարսքոյէ Սելոյի իշխանական կրթարանին մէջ դաստիարակուեցաւ, և շատ յաջողապէս աւարտելով իւր ուսման ընթացքն, ոսկի շքադրամ ստացաւ 1844ին։ Նոյն տարին դիւանագիտական առաջին պաշտօնին կոչուեցաւ իբրեւ կցորդ Փարիզի դեսպանատան, և յետոյ Պերլինի դեսպանատան քարտուղար եղաւ։ Ի վերջ Խրիմի պատերազմին կ. Պոլսոյ դեսպան եղաւ։ 1860ին անհամաձայնութիւն ծագեցաւ Վարչապետ Կորչաքով իշխանի և Լոպանով իշխանի միջեւ, որ հարկադրեցաւ գործէ քաշուիլ։ Ալեքսանդր Բ. կայսր յայնժամ Արիոլի կառավարիչ կարգեց զնա, ուր իշխանը նշանաւոր հանդիսացաւ իւր խղճամիտ և լուսամիտ պաշտօնավարութեամբ, որով դիւրացուց ճորտերու կամ սարուկներու ազատագրութեան օրէնքին գործադրումն, որ հրատարակեցաւ 1863 փետր. ամսուն։ Ալեքսանդր Բ., «Ազատագրող Զար» մականուանեալ, շատ կը յարգէր զԼոպանով իշխան։ Սա ներքին գործոց նախարարի օգնական եղաւ 1868ին, և այս հանգամանքով շատ մը բարենորոգումներ մացուց։ 1878ին, Պերլինի դաշնագրին կնքուելէն ետքը Լոպանով դարձեալ կ. Պոլսոյ դեսպան եղաւ. յետոյ գնաց Լոնտոն, ապա՝ 1882ին՝ Վիեննա, ուստից կոչուեցաւ այժմեան պաշտօնին։ Ռուս մամուլը կ'ըսէ թէ Լոպանով իշխանին անուանումն ապացոյց է թէ Պ. Կիրսի խաղաղասէր և հաշտարար քաղաքականութիւնը չպիտի ընդհատի ներկայ կայսեր օրով։ Բայց ռուս մամլոյն արդի ազատամիտ մասը կը բաղձար ներքին գործոց նախարար տեսնել այս լուսամիտ մարդը։

ՔՈՒԲԱ կղզւոյն մէջ ապստամբական շարժումը զօրացած և ընդարձակած է, կ'ըսէ Փարիզէ եկած նոր հեռագիր մը։

ՎԻԼՀԷԼՄ ԿԱՅՍՐ որոշեր է Պիզմարք իշխանի ծննդեան տարեդարձին առթիւ Ֆրիտրիխսրուհ երթալ՝ գերման իշխանաց, նախարարաց և Դաշնակցային Խորհրդոյ անդամոց հետ, և այս առթիւ «Բարձրապատիւ իշխան» տիտղոսը ժառանգաբար տալ Պիզմարք իշխանին. (այսինքն՝ եթէ նախկին Վարչապետը մեռնի, իւր անդրանիկ որդին ժառանգէ «Բարձրապատուութիւն» տիտղոսը)

ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՊԱՆՔԱՆ իւր զեղչի սակն 100ին 2½էն 2ի իջեցուց։ Այս փոփոխումն Անգլիոյ Պանքան ճիշդ տարի մը առաջ ըրած էր, և անկէ ի վեր կը կենայ 100ին 2ի վրայ։

ԻՆՖԼՈՒԷՆՑԱՅԻ ԱՆՀԱՐԿԻ ՄԷԿ ՀԵՏԵՒԱՆՔԸ.—Թայմզ իւր անցեալ երկուշաբթի թիւով կը հրատարակէ վճիռն այն քննիչ մարմնոյն որ քննութիւն կատարած էր Ֆրանք Թէյլըրի վրայ, որ իւր երեք աղջիկ և երեք մանչ զաւակներն և իւր կինը մորթելէն ետքն ինքզինք ալ սպաննած էր։ Վճիռը սա է թէ այս գաճագործ բանուոր իրեններն և ինքզինք սպաննած է յիմարութեան վայրկենի մը մէջ. որովհետեւ «Ինֆլուէնցայի պատճառաւ մարդ իւր խելքը կրնայ կորսնցնել, և այս մարդ ալ ինֆլուէնցա ունենալէն ի վեր աղէկ մարդ չէր»։ Անգլիոյ մէջ «Աղքատաց Օրէնքը» կայ (Poor Law), որուն համեմատ ամեն անգլ. հպատակ պարտի իւր միւս տուրքերէն զատ վճարել նաեւ աղքատաց համար պարտաւորիչ կերպիւ գանձուած տուրք մը։ Այս տուրքին հասոյթը մատակարարող տեղային մարմինք պարտաւոր են իրենց շրջանակին մէջ խեղճ մնացած ընտանիքներուն օգնել և աշխատելու կարողներուն գործ գտնել և կամ «Աղքատաց Գործարանին» առաջնորդել։ Մարդն ինֆլուէնցայի ենթարկուելէն ետքը նպաստամատոյց պաշտօնեայ Պ. Ճորճ Ռ. Ֆիլիփի դիմեր է, որ իրեն գործ գտեր է՝ քար կոտրելու և օրապահիկ մը ճարելու համար, բայց մարդը գործի չէ գացեր։ Դրացիներն ալ կը վկայեն թէ այս մարդ որ առաջ խելքը գլուխն էր, հիւանդութենէն ի վեր աղէկ մարդ չէր։ Տքթ. Նէլ, այն կողմի հիւանդանոցին բժիշկն, յետ դիազննութեան վկայեց թէ Թէյլըրի ուղեղային կազմուածն ինքնին անկարգ բան մը չունի, բայց հաստատեց թէ ինֆլուէնցայի հետեւանօք մարդ խելայեղութեան կրնայ ենթարկուիլ։

ՊՈՒԼՂԱՐԱՑ ԵԿԶԱՐՔ Ամեն. Տ. Եօսիփ Սրբազանի պատուէրին համաձայն, Պուլկարիոյ ամեն եկեղեցեաց մէջ անցեալ երեքշաբթի գոհաբանական պաշտօններով տօնուեցաւ 25րդ տարեդարձն հաստատման պուլկարական Եկզարքութեան, 1870ի կայսերական Հրովարտակաւ։ Իշխանն և վերատեսուչք ներկայ էին հանդէսին։ Ինչպէս յայտնի է, մակեդոնեան պուլկարական եկեղեցեաց մէջ նոյն առթիւ գոհաբանական պաշտօններ կատարեցան։ Պուլկարիայէն դուրս Իւսքիւպ, Օհրիտայի, Նէվրոքոբի և Քէօբրիւլիի Պուլկարաց եպիսկոպոսք մանաւանդ, որք վերջերս հաստատուեցան, մեծ հանդէսով կատարած են այս գոհաբանական արարողութիւն։

Պ. ԶԱՆԲՈՎ Փեդերսպուրկ գնաց։ Պուլկարիա դարձած էր այն յուսով որ իշխանութեան կ'անցնի, և իւր գաղափարներն իրագործել կը յաջողի։ Բայց ընտրութիւնք իրեն աննպաստ եղած ըլլալով, իւր մտերիմներուն քով կ'երթայ Փեդերսպուրկ։

ՀԵՌԱԳԻՐ

ԻՏԱԼԻԱ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱ

ՀՌՈՄ, 16 մարտ.— Ֆրանսական դեսպան Պ. Պիյօ շնորհակալութիւն յայտնեց Պ. Քրիսբիի՝ ֆրանսացի հարիւրապետ Ռոմանիի շնորհուած ներման համար։

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ՌՈՒՍԻԱ

ՓԱՐԻԶ.—Ռուսիոյ նաւատորմին ընդհանուր հրամանատար Ալեքսիս մեծ-դուքս, հօրեղբայր Նիքոլա Բ. կայսեր, որ ժամանակէ մ'ի վեր կը բնակէր Ֆրանսայի հարաւային կողմերը, Փարիզ եկաւ, և շատ սիրալիր տեսակցութիւն ունեցաւ Պ. Ֆելիքս Ֆօրի հետ։

ՋՐԱՆՑՔՆԵՐ

ՓԱՐԻԶ.— Հանրային շինութեանց նախարարն Երեսփ. ժողովոյ ներկայեց այն ծրագիր որուն համեմատ Մարսիլիայէ մինչեւ Ռօն գետն 54 քիլոմէթր տեղ ջրանց մը պիտի բացուի։ (Այս ջրանց, գետերու ընթացքին հետեւելով, աստիճանաբար պիտի երկարաձգուի մինչեւ Մանշի ծովը, որ այն ատեն ֆրանսական հողին մէջէն ուղղակի հաղորդակցութեան պիտի դրուի Միջերկրականի հետ։)

ԱՒՍՏՐԻԱԿԱՆ ԲԱՆԱԿ

ՎԻԵՆՆԱ.—Հանգուցեալ Ալպրէխտ արքիդքսին տեղ, Ֆրանց Եօզէֆ կայսր աւստրիական և հունգարական բանակաց ընդհանուր քննիչ կարգեց զՄարաջախտ Պարոն Շէօնֆէլտ և հեծելազօրաց պետ իշխան Լուտվիկ Վինտիշկրէց զօրավարը։

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՄԻՋԱՄՏՈՒԹԻՒՆ

ՊԵՐԼԻՆ.—Գերմանիոյ արտաքին գործոց նախարար Պարոն Մարշալ կը շարունակէ բանակցիլ Մեծ Տէրութեանց դեսպաններուն հետ Չինու և Ճափոնի հաշտութեան պայմաններուն վրայ։

ԱԶԳԱՅԻՆ

ԼՈՒՐԵՐ

ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆ ՊՈՒԼՂԱՐԱՑ ԳԵՐ. ԷԿԶԱՐՔԻՆ

Պուլկարաց Էկզարք Գեր. Տ. Եօսիփ շաբաթ օրը ժամ 9ին Պատրիարքարան եկաւ շնորհաւորական այցելութիւն տալու Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր։ Գեր. Եօսիփի կ'ընկերանային Իւսքիւպի նախորդ մետրապոլիտ Տ. Մաքսիմ, Էկզարքարանի փոխանորդ Տ. Թէոֆիլ և գործակատար Եօրկաքի էֆէնտի։

Պատրիարքական փոխանորդ Գեր. Գաբրիէլ վարդապետ՝ շրջապատեալ վարդապետներէ ու քահանաներէ, Պատրիարքարանի դուռնէն ընդունեց Գեր. Էկզարքն և վերի սրահը առաջնորդեց. հոն Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն իր շուրջն ունենալով Գեր. Տիմոթէոս ու Աբրահամ եպիսկոպոսները, Քաղաքական ժողովոյ երկրորդ ատենապետ Յովակիմեան Միհրան ու երկրորդ ատենադպիր Թընկըրեան Ալեքսիս էֆէնտիներն ինչպէս նաև Պատրիարքարանի գլխաւոր պաշտօնեաներն, ընդունեց Գեր. Էկզարքը։ Ս. Պատրիարքն ու Ն. Գերապատուութիւն զիրար ողջագուրելէ յետոյ մտան ընդունելութեան սրահն։ Հոն, Գեր. Էկզարքը ոտքի վրայ՝ ֆրանսերէն բանախօսութիւն մը արտասանելով, շնորհաւորեց Ն. Ամենապատուութիւնն ինչպէս նաեւ ազգն, որ արժանաւոր ընտրութիւն մը կատարած էր յանձին Տ. Մատթէոս Սրբազանի, և մաղթեց որ Տէրն մեր Յիսուս զօրավիգ պիտի ըլլայ Ն. Սրբազնութեան իւր հոգեւոր ծանր պաշտօնին մէջ։ Գեր. Էկզարքը խօսեցաւ հայ ու պուլկար եկեղեցեաց միջեւ եղած եղբայրական ու քրիստոնէավայել յարաբերութեանց վրայ և խօսքն աւարտեց բարեմաղթութիւններ ընելով Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր, որ պատասխանելով շնորհակալութիւն յայտնեց Ն. Գերապատուութեան կողմէ արտայայտուած այս համակրութեան համար։ Յետոյ, Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն ու Գեր. Էկզարքը փոխադարձաբար միմեանց ներկայացուցին ներկայներն և քառորդ ժամու չափ սիրալիր տեսակցութենէ մը յետոյ, Ս. Պատրիարք Հայրն խնդրեց Գեր. Էկզարքէն որ Մայր եկեղեցի իջնէ և ժողովուրդն օրհնէ։ Ն. Գերապատուութիւն հրաժեշտ առնլով և շնորհակալութիւն յայտնելով իրեն եղած ընդունելութեան համար, առաջնորդութեամբ Գեր. Տիմոթէոս ու Աբրահամ եպիսկոպոսներու, Գեր. փոխանորդին և վարդապետաց ու քահանայից, իջաւ ի Մայր եկեղեցի, որուն խորանին ու բոլոր ջահերուն լոյսերը վառուած էին և դուռնէն մինչեւ սեղան, գետինը ծածկուած էր արեւելեան գեղեցիկ գորգերով. եկեղեցին լեցուած էր ժողովրդեան խուռն բազմութեամբ։ Տաճարին դուռը կ'սպասէին զգեստաւորեալ քահանայներ, երկու սարկաւագներ և բազմաթիւ դպիրներ որք «Հրաշափառ» շարականն երգելով Գեր. Եօսիփն ու իրեն ընկերակցող եկեղեցականները ներս առաջնորդեցին հանդիսաւոր կերպով։

Գեր. Տ. Եօսիփ սեղանին վրայ ելնելով խորանին առջեւ աղօթեց և յետոյ բազմեցաւ մասնաւորաբար դրուած աթոռի մը վրայ։ Շարականներու աւարտումէն յետոյ, Ն. Գերապատուութիւն ոտքի ելնելով թուրքերէն բանախօսութիւն մը արտասանեց, որով նախ և առաջ շնորհակալութիւն յայտնեց իրեն եղած ընդունելութեան համար, ըսելով որ համակրական այդ ցոյցեր իր անձէն աւելի կը պատկանէին պուլկար եկեղեցւոյն զոր ներկայացնելու պատիւն ունէր։ Պուլկար եկեղեցին, յարեց Ն. Գերապատուութիւն, միշտ համակրանք կը տածէ առ հայ եկեղեցին իբրեւ քոյր եկեղեցի մը և հայ ժողովուրդը ծանօթ է իր քրիստոնէավայել առաքինութեամբ, պարկեշտութեամբ ու աշխատասիրութեամբ։ Տ. Եօսիփ մաղթեց որ Յիսուս Քրիստոս, հիմնադիրն Եկեղեցւոյ, միշտ պահէ ու պահպանէ հայ եկեղեցին և երկար ու բարեբաստիկ կեանք շնորհէ Ամեն. Տ. Մատթէոս արժանընտիր Պատրիարքին։ Յետոյ Գեր. Էկզարքն օրհնեց ժողովուրդն, որ համակրանքով պատասխանեց։

Դպիրք սկսան երգել «Որ զշնորհս» շարականն և Գեր. Էկզարքն ու իր հետեւորդք հանդիսաւոր կերպով դուրս ելան։ Տ. Եօսիփ կառք նստելու պահուն խնդրեց Պատրիարքական Գեր. փոխանորդէն՝ որ իրեն եղած ընդունելութեանց համար իր շնորհակալութիւնները մատուցանէ Ս. Պատրիարք Հօր։

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր կողմէ՝ Արժ. Յովհաննէս Ծ. վարդապետ Արշարունի այսօր փոխադարձ այցելութեան գնաց՝ Ս. Օկիւսթէն տ'Ասսոմսիօն լատինական կրօնական միաբանութեան որուն հաստատութիւնը կը գտնուի ի Կէտիկ Փաշա և յանուն Ս. Պատրիարք Հօր շնորհակալութիւն յայտնեց նոյն միաբանութեան արեւելեան բաժնի մեծաւորին, որ շնորհաւորական այցելութեան եկած էր ի Պատրիարքարան։

Արմաշու դպրեվանուց խնամակալութիւնն այսօր ի նիստ կը գումարուի Ղալաթիոյ խորհրդարանին մէջ, Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր նախագահութեամբ։

Սանասարեան վարժարանի Հոգաբարձութիւնը շաբաթ առաւօտ ի նիստ գումարուեցաւ Ղալաթիոյ խորհրդարանին մէջ ընդ. նախագահութեամբ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր և զբաղեցաւ նոյն վարժարանի վերաբերեալ խնդիրներով։

Վսեմ. Սեպուհ պէյ Մաքսուտ, որ իր հանգուցեալ եղբօր՝ Մաքսուտ Սիմոն պէյի տեղ նոյն Հոգաբարձութեան անդամ կարգուած էր, շաբաթ օրն առաջին անգամ ըլլալով ներկայ գտնուեցաւ Հոգաբարձութեան նիստին։

Իզմիրէ մարտ 1 թուով հետեւեալը կը ծանուցանեն մեզ.

«Պատրիարքական հրահանգին համաձայն, թեմիս Ս. Առաջնորդն, ի նիստ գումարելու համար Գաւառական ժողովն՝ հրաւիրեց ժողովականները ներկայ գտնուիլ այս օրուան նիստին։

«35 աշխարհական և գաւառական ժողովականներէ ներկայ էին միայն 6 աշխարհական և 2 եկեղեցական, ընդամենը 8. հետեւաբար Ս. Առաջնորդ Հայրն յայտարարեց թէ նորէն պիտի դիմէ Պատրիարքարանին, թէեւ մի քանի ժողովականներ ընդդիմացան ըսելով թէ նորէն հրաւիրէ և եթէ չի գան, այն ատեն իւր որոշումը գործադրէ։

«Կը յուսանք որ Պատրիարքարանն այս անգամ վերջնական որոշում մը կուտայ, և գործերն աւելի անտանելի վիճակի մը չեն մատնուիր Իզմիրի մէջ։»

Տնտեսական Խորհուրդն իր ուրբաթ օրուան նիստին մէջ, զբաղեցաւ կեդրոնական Սնտուկի հաշուական և նմանացոյցի քննութեան խնդիրներով։ Նաեւ Կէտիկ-Փաշայի թաղական խորհուրդը յայտնած ըլլալով որ եկեղեցւոյ բանկալին և քարոզչի, ժամարարի ու դպիրներու ամսականներուն չվճարուելէն պէտք կայ և ասոր համար յատակագիծ մին ալ ղրկած ըլլալով, Խորհուրդը որոշեց ճարտարապետական քննութենէ մը ետքը կարեւորը տեղեկագրել Վարչութեան։

Արժ. Տ. Գէորգ Ծ. Վ. Երէցեան, որ Մեծ Պաղչէ կիրակիները կը քարոզէ Բերայի Ս. Երրորդութեան եկեղեցին, Ազգ. Պատրիարքարանի որոշմամբ ձեռնարկած է Նոր Թաղական Խորհրդոյ ընտրութեան համար կատարելի քուէարկութեան նախնական գործողութեանց։

Ընտրողական Ժողովը կը կազմեն հրաժարեալ Թաղական Խորհուրդը և հետեւեալ Տեարք՝

Գաբրիէլ էֆէնտի Գաբրիէլեան
Կարապետ » Իւթիւճեան
Յովհաննէս » Տէրունեան
Ստեփան » Մէլիքեան
Տիգրան » Թօքաթեան

Ընտրական Ժողովը՝ Արժ. Երէցեան Հօր նախագահութեամբ ի նիստ կը գումարուի, պատրաստելու համար ամբողջ Բերայի ընտրողներուն ցանկը, ինչ որ դիւրին աշխատութիւն մը չէ, և Թաղական Խորհրդոյ անդամակցութեան համար ընտրելեաց եռապատիկ ցանկ մը։

Ուսթըրէն կը գրեն առ Փունջ թէ Ամերիկայի հայոց նորընտիր հոգեւոր հովիւը մինչեւ ցարդ 500 տոլարի չափ հաւաքեր է՝ Ուսթըրի Ս. Փրկիչ եկեղեցւոյն պարտուց վճարման համար։

⁂

Ամերիկեան վարժարաններու մէջ ուսած հայ աղջիկ մը Օր. Էլիզա Թօփանելեան, ամերիկեան նախակրթարանու մէջ այժմ վարժուհիի պաշտօն կը վարէ։

Ցաւօք կը ծանուցանենք թէ Սկիւտարի վարչական պաշտօնեայ Մարտիրոս էֆէնտի Տէօքմէճեանի մայրը, Տիկին Սրբուհի Տէօքմէճեան, շաբաթ գիշեր յանկարծական կերպով կնքեց իր մահկանացուն, խոր սուգի մէջ համակելով իր զաւակները փեսան ու թոռները։

Յուղարկաւորութեան տխուր հանդէսը կատարուեցաւ երէկ, ժամ 9ին, հանգուցելոյն մարմինը իր բնակարանէն փոխադրուելով Բանկալթիի Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցին։ Ղալաթիոյ քարոզիչ Արժ. Տ. Վահան Ծ. Վ. Յակոբեան կը նախագահէր թափորին, երկու վարդապետներով ու բազմաթիւ քահանաներով։

Ծաղկեպսակ խաչ մը դրուած էր դագաղին վրայ, հանգուցելոյն ընտանիքին կողմէ, և ուրիշ քանի մը պսակներ՝ ազգականաց կողմէ։ Յուղարկաւորաց խուռն բազմութիւն մը կը հետեւէր դագաղին։

Եկեղեցւոյն մէջ հոգեհանգստեան արարողութեանց նախագահեց Գեր. Բարթուղիմէոս Սրբազան։

Ցաւալի արարողութեանց, հանգուցեալ տիկնոջ մարմինը փոխադրուեցաւ Շիշլիի ազգ. գերեզմանատունն, ուր ամփոփուեցաւ։

Ներքին լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆՔ.—Պալատի առաջին աստիճան տրուեցաւ Խաղինէի Հիւմայունի Քէթխիւտա Շէվքի պէյի և պաշտօնէից ընտրութեան Յանձնաժողովոյ անդամներէն Սաադէ պէյի։

Իւլայի առաջին աստիճան՝ Արտաքին գործոց նախարարութեան խորհրդականաց սենեկի օգնականներէն Իսմայիլ Ճէնանի պէյի։

Իւլայի երկրորդ աստիճան՝ նոյն Նախարարութեան հպատակութեանց դիւանին առաջին քարտուղար Մէհմէտ Ղալիպ պէյի, որուն միանգամայն երրորդ կարգի Օսմանիէ պատուանշան տրուեցաւ։

Երրորդ կարգի Օսմանիէ պատուանշան տրուեցաւ Արտաքին գործոց Նախարարութեան խորհրդականաց սենեկին օգնականներէն Շատան պէյի և Պաթէվիլի օսմանեան ընդհանուր հիւպատոս Վէյի պէյի։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՃԵՇՈՒՅՈՒՄ.—Երէկ իրիկուն, կիրակի, ֆրանսական դեսպան Պ. Քամպօն Եըլտըզի կայս. պալատան մէջ Իֆթարի սեղանին մասնակցելու պատիւն ունեցաւ և յետոյ, Վեհ. Սուլթանին կողմէ շնորհեալ արտօնութեամբ, Ն. Կ. Վեհափառութեան ներկայանալու պատւոյն արժանացաւ։

ԻՖԹԱՐ.— Կայս. Իրատէի մը համաձայն, զինուորական վարժարանին աշակերտք շաբաթ իրիկուն իֆթար ըրին կայս. պալատան մօտ շինուած յատուկ տեղին մէջ։ Աշակերտք ընդունեցան նաեւ դրամական պարգեւներ և բարեմաղթութիւններ ըրին վասն կենաց Վեհ. Սուլթանին։ Ներկայ էին զինուորական վարժարանաց ընդհանուր վերատեսուչ Զէքի փաշա և նոյն վարժարաններու ուսուցիչներն ու պաշտօնեայք։

—Երէկ գիշեր ալ նաւային ինչպէս նաեւ ցամաքային երկրաչափական վարժարաններու աշակերտք նոյն տեղն իֆթար ընելով, դրամական պարգեւներ ստացան և բարեմաղթութիւններ ըրին։

ԵԼՄՏԱԿԱՆ նախարար Վսեմ. Նաղիֆ փաշա, որ հիւանդ էր, ապաքինած ըլլալով, ներկայ գտնուեցաւ Նախարարաց Խորհրդոյ երէկի նիստին։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ և Հանրօգուտ շինութեանց Նախարար Վսեմ. Թէվֆիգ փաշա տակաւին ապաքինած չըլլալով, ներկայ չկրցաւ գտնուիլ Նախարարաց Խորհրդոյ երէկի նիստին։

ՅՈՒՆԱՑ Պատրիարք Ամեն. Տ. Անթիմոս շաբաթ օրը Բերա երթալով փոխադարձ այցելութիւն տուաւ աւստրիական և ռումանական դեսպաններուն։

—Շաբաթ օրը Երուսաղեմայ Յունաց Պատրիարք Տ. Երասիմոսի անուան տօնախմբութիւնն ըլլալով, Տ. Անթիմոս Պատրիարքը, Մետրապոլիտք ու երեւելիք շնորհաւորական հեռագիր ուղղեցին Ն. Սրբազնութեան։

ԱՐՏԱ գետին վրայ գտնուած կամուրջին նորոգման աշխատութիւնք, հակառակ վերջին օրերու գէշ օդերուն, փութով առաջ կը տարուին։ Կը յուսացուի թէ մէկ քանի օրէն կառախումբերը պիտի կրնան անցնիլ այդ կամուրջէն։

ՄԵԾ ՇՈՒԿԱՆ. — Պ. Պ. Կալլան և տ'Արօնքօ իրենց տեղեկագիրը տալու վրայ են Մեծ Շուկային վերաշինութեան նկատմամբ ինչպէս նաեւ յանձնառագրութիւնը։ Երբ պարագաները ներեն, նուազուրդը պիտի վերսկսի։

ՍՆԱՆԿՈՒԹԻՒՆ. — Մանչէսթր կիմանայ թէ Պոլսոյ կողմը բրդեղէնի և չուխի վաճառական մը, որ գլխաւորաբար Պարսկաստանի հետ գործ կընէ, իր վճարքը դադրեցուցեր է, 23,000 ոսկի բացով։ Գլխաւոր պահանջատերաց մէջ կան Պ. Պ. Ֆրամթէլլի Եօանիտէս՝ 6,000 ոսկի, Ս. տ'Ամլեր 46,000 ֆրանք, Տամալա՝ 36,000 ֆրանք և Սթիւզէ՝ 8000 ֆրանք։

ՀԱՆՐ. ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹԻՒՆ. — Ամառուան եղանակը մօտեցած ըլլալով կայս. Իրատէ մը հրամայած է որ հանրային առողջապահութեան համար աւելի հոգ տարուի և հարկ եղած միջոցները ի գործ դրուին։

ԽՐԻՍՏԱՓԻ ԷՖ. ԶՕՂՐԱՖՕՍ Բարիզէն շնորհաւորական նամակ մը ուղղած է յունաց Ամեն. Տ. Անթիմոս Պատրիարքին։ Այդ նամակն ստորագրած է նաեւ սեղանաւոր Պ. Լ. Զվենենիտի, որ այժմ Բարիզ կը գտնուի։

ՅՈՒՂԱՐԿԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ. — Շաբաթ առաւօտ հանդիսաւոր կերպով տեղի ունեցաւ Լէօնիտաս պէյ Պալթածիի յուղարկաւորութիւնը։ Խուռն բազմութիւն մը դագաղին կը հետեւէին, որոց մէջ կային Ռէժիի վարչական խորհրդոյ անդամներն ու բոլոր պաշտօնեաները ինչպէս նաեւ աւստրիական ընդհանուր հիւպատոս Պ. Սմարդէնսքի, գերմանական դեսպանատան առաջին թարգման Պ. Թեսթա, հելլենական դեսպանատունէն Պ. Բաճէրկի, իտալական դեսպանատան պաշտօնեայք և բազմաթիւ հռչակաւոր անձնաւորութիւններ։ Ռէժիի գրասենեակներն շաբաթ օրը գոցուած էին ի նշան սգոյ։ Բազմաթիւ պսակներ՝ որոց թիւը հարիւրէն աւելի էր, նուիրուած էին, և զորս դագաղին առջեւէն կը տանէին տղաքներ։ Ամենէն աւելի աչքի կը զարնէր Ռէժիի և Օսմ. Պանքային կողմէ նուիրուածները։ Մարմինը Թաքսիմի Այ-Թրիատա եկեղեցին տարուելով, մեռելական արարողութիւնք կատարուեցան, որուն կը նախագահէր Բերայի յոյն եպիսկոպոսը։ Դագաղին ծոպերը բռնած էին Պ. Պ. Լաֆիւանդ, Ս. Իվլօս, Թ. Մավրօկորտաթօ, Տ. Զվենենիտի, Վասիլաքի Եօանիտի եւ Էա. Միլ։

Եկեղեցւոյն մէջ Ռէժիի պաշտօնեաներէն Պ. Բարսաքօ դամբանական մը խօսեցաւ։

Կ. ՊՈԼՍՈՅ փաստաբանաց ընկերութիւնն շաբաթ օրն ի նիստ գումարուեցաւ ընկերութեան դրասենեակին մէջ (Օսմ. պանքայի հին շէնքին մէջ) և 1895 տարւոյն համար վարչական խորհուրդի ընտրութիւն կատարեց, զոր կը կազմեն Պ. Ժաքօմօ՝ նախագահ, և Պ. Պ. Քարավոքիրօ, Պարօյի, Միցցի, Ռօզասքօ, Աբօթօլիտի, Կուլթօ, Քօնսթանթինիտի ու Ալյսմրօֆ, անդամ։

ՔՈՂԵՐԱՆ Ի Կ. ՊՈԼԻՍ. — Մարտ 3ի ուրբաթ օրուան ժամ 6էն մինչեւ Մարտ 4ի շաբաթ օրուան ժամ 6, մայրաքաղաքիս մէջ քոլերայէ եօթը դէպքեր պատահած են, որոց երեքը մահացու։ Առաջուան բռնուածներէն մին մեռած ու մին ապաքինած է։ Աւասիկ մանրամասնութիւնները.

Թաթավլա՝ մէկ. Անկէլօ, մեռած։

Գասըմ Փաշա՝ երկու. Սիչէ Խուրչիտ և Թէօտոր Նիքօլա, մարտական։

Պոլսոյ Զարչամպա թաղին մէջ՝ երեք. Ֆանի Թանաշ, մեռած, Օյանիսի Թօտորի և Հաճի Թէօտոր Տիմիդրի, մեռած։

Բերա, Բալըգլը Գիւլլէք՝ մէկ. Պօղոս Պետրոսեան, չրհանկիր։

Առաջուան բռնուածներէն մին մեռած է.

Ղալաթիա՝ մէկ. Մուսթաֆա էմին։

* * *

Մարտ 4ի շաբաթ օրուան ժամ 6էն մինչեւ Մարտ 5ի կիրակի օրուան ժամ 6, նոր դէպք չէ պատահած։ Առաջուան բռնուածներէն մին ապաքինած է. իսկ երկուքը մեռած, որք են.

Իսլամ պանդխտոց հիւանդանոցէն՝ մէկ Մուսթաֆա, սպասաւոր։

Ունգաբան՝ մէկ. Հասան Իսմայիլ բեռնակիր։

ՆԱԽԱՑԻՆ վարժարանի այն շրջանաւարտք, որք Կրէտէ պիտի երթան Հէյպէլինիւմա մարտանաւով մարզանքնին կատարելու, կայս. Իրատէի մը համաձայն, կայս. պալատան մօտ գտնուած յատուկ տեղին մէջ Իֆթարի գտնուելէ յետոյ պիտի մեկնին։

ՔՈՂԵՐԱ երեւան ելած նահանգները զրկուելիք բժշկական մարմնոյն անդամներն որոշուած են։ Ասոնցմէ հինգը պիտի զրկուին Պէյրութի, Ատանայի, Հալէպի ու Սուրիոյ նահանգները, հինգը՝ Գոնեայի, Էնկիւրիի ու Պրուսայի նահանգներն և Իզմիտի գաւառը, վեցը՝ Էրզրումի, Սըվազի, Խարբերդի ու Տրապիզոնի նահանգներն և չորսը՝ Տիարպէքիրի, Մուսուլի, Պիթլիսի ու Վանայ նահանգները։

ԱՇԻՐԷԹՆԵՐՈՒ վարժարանին տնօրէն կարգուած է օգնականը՝ Ապտիւլմուհսին էֆէնտի, որուն յաջորդած է Միւլքիյէ վարժարանին նախկին շրջանաւարտներէն Իպրահիմ Էտհէմ պէյ, որք կատարեցին օրինական երդումը։

ՄԱՀԱՑՈՒՑԱԿ. — Փետրուար 25էն մինչեւ Մարտ 3, մէկ շաբթուան միջոցին մայրաքաղաքիս ու արուարձանաց մէջ հետեւեալ մահերը պատահած են.

	այր	կին	գումար
Իսլամ	94	94	188
Քրիստոնեայ	70	65	135
Հրեայ	7	10	17
	171	169	340

ՇԱՔԻՐ ՓԱՇԱ. — Կայս. անձնական սպայակոյտին Ֆերիք Շաքիր փաշա, որ Պերլին գացած էր, Օպրէնտորֆ քաղաքը երթալով Մաւզէրեան գործարանն այցելեր և աչքէ անցուցեր է՝ ի հաշիւ կայս. կառավարութեան շինուած հրացանները։

ԹԻՐԷ-ՊԱՇԻԻ ոճրին իբրեւ հեղինակ ձերբակալուած անձերէն՝ Նուրի պէյ ազատ արձակուած է, որովհետեւ անոր մեղապարտութիւնը հաստատուած չէ։

ՍԷԼԱՆԻԿԷՆ կը հաղորդեն թէ իտալացի երկու դերասանուհիներ ստամոքսի տկարութիւն ունենալով իրենց մօրմէն Եանոսի ջուր ուզեր և խմեր են, սակայն քիչ յետոյ սկսեր են սոսկալի ցաւեր զգալ. անմիջապէս բժիշկ կոչուելով հաստատուեր է թէ Եանոսի տեղ սխալմամբ Ասիտ Ֆէնիքի ջուր խմած էին։ Բժիշկները մեծ դժուարութեամբ կրցեր են ազատել այդ երկու դերասանուհիներու կեանքը։

ԿԻՄՄՈՒԼՋԻՆԷԻ մէջ ողողումները բաւական վնասներ գործած են։ Բանտին սրահներն ողողուելով, ութ բանտարկեալներ յաջողեր են փախչիլ, սակայն վեցը ձերբակալուեր են ու միւս երկուքն ալ ամեն կողմ կը փնտռուին։

ՀԵՌԱԳՐԱԿԱՆ վերատեսչութիւնը հրահանգ ուղղած է ամեն կողմ որ Եգիպտոսի, Հիճազի և Եէմէնի համար ընդունուած հեռագիրներու մէջ բառն եթէ տասը գիրէ աւելի ըլլայ, պէտք է ըստ կանոնի երկու բառ նկատել և ըստ այնմ ծախք առնուլ։

—Վերատեսչութիւնը մտադիր է մայրաքաղաքիս հեռագրական ու թղթատարական կայաններուն վրայ, որոց թիւն է 63, նորեր աւելցնել։

ՎՃՌԱԲԵԿ ատեանը բեկած է այն վճիռն, զոր Եղեռնադատ ատեանը տուած էր՝ Ղալաթիոյ մաքսատան մէջ գործուած գողցումներուն համար ամբաստանուած անձանց նկատմամբ։ Դատը վերստին պիտի տեսնուի։

ՊԷԼՃԻԱՑԻ ճարտարագէտ մը մենաշնորհ խնդրած է Կրէտէի կղզւոյն մէջ 300 էն 400 քիլոմեդր երկայնութեամբ երկաթուղայ գիծ մը շինելու համար։ Հանրօգուտ շինութեանց ժողովը առ այդ տեղեկագիր մը մատուցած է Նախարարութեան։

ՊՈԼՍՈՅ Պատժական ատենի երկրորդ ճիւղը մէկ քանի օրէն պիտի սկսի դատել կեղծ բրօքէններու խնդրոյն համար ամբաստանեալ անձերը։

ՀՐԴԵՀՆԵՐ. — Շաբաթ գիշեր ժամ 7 ին հրդեհ ծագեցաւ ի Գատըգիւղ Մուվագգըթխանէ փողոցին մէջ և քարուկիր երեք տուներ այրեցան։ Ասոնք ապահովագրուած էին՝ Նորտտայչէ ընկերութեան 1300 օսմ. ոսկւոյ, Ֆէնիքսի՝ 300, Բալթայինի՝ 400, Բաթրիօթիքի՝ 300 և Իթալիայի՝ 250։

—Երէկ գիշեր ալ ժամ 8 ին հրդեհ ծագեցաւ Գասըմ Փաշայի Ջինճիրլի Գույու թաղին մէջ և այրեցաւ փայտաշէն տուն մը, որ ապահովագրուած չէր։

ԵՈՒՍՈՒՖ ՄՈՒԹՐԱՆ ԷՖԷՆՏԻ, որ Բարիզ կը գտնուի, ծանրապէս հիւանդ է։ Մութրան էֆէնտի Սուրիոյ մէջ մէկ քանի ձեռնարկութեանց մենաշնորհն ստացած է։

ԱՐԿԱԾ. — Երէկ առտու Յովհաննէս անուն բեռնակիր մը մավունայէ մը Տիրքէթի թիւ 19 շոգենաւը ածուխ փոխադրած պահուն, ոտքը սահելով ծովն ինկաւ և հակառակ եղած ջանքերուն, անկարելի եղաւ ազատել և խեղճ մարդը ծովուն մէջ անյայտ եղաւ։

ՈՃԻՐ. — Անցեալ իրիկուն, Րէշիտ անուն կարի գործաւոր մը, ի Ղալաթիա Արքառի սրճարանին առջեւ հանդիպեցաւ երգեցիկ սրճարանի մը սպասաւորին՝ Սուլթիքաի, որուն սիրահարուած էր, բայց աղջիկը անտարբեր էր անոր նկատմամբ։ Րէշիտ դաշոյնի հարուած մը իջեցուց Սուլթիքաի ուսոսկրին. մահը վայրկենական եղաւ։ Մարդասպանը փախաւ, դաշոյնը աղջկան վէրքին մէջ ձգելով. իր երկու բարեկամներն՝ Աճմէտ ու Մէհմէտ, որք իրեն կը հետեւէին, ձերբակալուեցան։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿ

Յայտնի է թէ ժամանակէ մը ի վեր խնդիր է աւելցնել օսմ. Քօնսօլիտէին տոկոսը։ Հանրային Պարտուց Վարչութեան թողալ հասութից հետզհետէ աճող մասերուն բաժանման համար տակաւին եղանակ մը թէպէտ չէ գտնուած, բայց ընդհանուր կարծիքն է թէ ի վերջոյ կայս. կառավարութիւնը, Հանրային Պարտուց Վարչութիւնն և արժէտէրք պիտի յանգին վերջնական լուծման մը, որ Մուհարրէմի հրամանագրոյն տրամադրութեանց համաձայնելով հանդերձ, գոհացում տայ ամեն շահերուն։

* *

Վերջացող շաբթուն մէջ ցորենի գիները զգալի բարձրացում մը ունեցան։

1000 քիլէ կարծր ցորեն, որք հասած էին վերջացող շաբթուն մէջ, գնորդ գտան Ռումէլիի ու Էտիրնէի տեսակները օխան 24-25 փարայի։ 10,000 քիլէ կակուղ ցորեն հասնելով, քիլէն 15 էն 16 1/4 ղրուշի ծախուեցաւ, ըստ տեսակին։

Շաբթուն վերջին օրերուն մէջ 800 քիլէ կիրքա ցորեն հասաւ, սակայն գնորդ չը գտաւ։

150,000 օխա եգիպտացորեն վաճառուեցաւ Եւրոպայի համար, օխան 22 փարաէն։

7000 քիլէ գարի ծախուեցաւ քիլէն 8 1/2 ղրուշէն։

Հաճարի վրայ գործ չեղաւ, որուն օխան 15 փարա կարժէ։ 100,000 օխա վարսակ ծախուեցաւ օխան 18 փարայի։

Գալով ալիւրին 6000 պարկ Օտեսաէն հասնելով, ընթացիկ գներով ծախուեցաւ։ 100,000 օխա թեփ ծախուեցաւ օխան 14-15 փարայի։ Լուբիայի, բակլայի, կտաւատի, կանեփի խաշխաշի, բամպակի և կորեկի վրայ գործ չեղաւ, ասոնց գիներն են 118-123 ղրուշ և 20-20 1/2, 45-46, 47-48 65-68 ու 46-47 փարա օխան։

100 պարկ սիսեռ ծախուեցաւ Ռումէլիի տեսակ օխան 52-55 փարաէն, տեղական սպառման համար։ 500 պարկ սուսամ ծախուեցաւ օխան 73-74 փարաէն տեղական սպառման համար։

Արտածելի նիւթերէն 122 պարկ գազի խէժ ծախուեցաւ, որուն 6 պարկը՝ Գայսէրի՝ 17էն, 116ը՝ Գայսէրի, Էվէրէկ, գեղին՝ 15-16 ղրուշէն օխան։ 128 պարկ դեղին ճհճրի ծախուեցաւ, որուն 82ը Գայսէրի, առաջին տեսակ՝ 2 1/2-2 3/4էն և 46ը՝ Գայսէրի, Նիկտէ՝ 2 1/4-2 3/8 ղրուշէն օխան։

76 սնտուկ ափիոն ծախուեցաւ, որուն 22ը՝ Զիլէ, Թոքատ ու Եօզղատ՝ 140-145էն և 54 սնտուկը՝ Գարահիսար ու Պիլէճիկ 125-129 ղրուշէն օխան։

Գալով ոգելից ըմպելիներուն, վերջացող շաբթուն մէջ հասան 12 տակառ Սխուա, 24 տակառ Ուլատոֆքա, 32 սնտուկ Խորտոքոֆքա և 18 տակառ Թէրէշչէնքօ, որք ծախուեցան 46-44 օխան մէկ օսմ. ոսկւոյ։

Գաղթաբերքերուն գալով, անցեալ շաբթուն մէջ 450 պարկ հասնելով վաճառուեցաւ իւրաքանչիւր հարիւր օխան 12-13,50 օսմ. ոսկւոյ։ 5400 պարկ Թրիէսթէի շաքար հասաւ և 84 86 ղրուշի ծախուեցաւ ըստ մարքային։ Ռուսական շաքարէն 300 պարկ հասաւ, սակայն գնորդ չգտաւ։ 5000 պարկ Ռանկունի բրինձ հասաւ, բայց վաճառում չեղաւ. գիներն են 89 ղրուշ։ Եգիպտական 1400 պարկ բրինձ հասնելով ծախուեցաւ 68-80 ղրուշի։

Ֆուռնիքէի մոմ ո՛չ հասաւ և ո՛չ ալ վաճառուեցաւ։ 1000 սնտուկ Աբօլօնի մոմ հասաւ, սակայն գնորդ չգտաւ։

Ընթացիկ գործեր քարիւղի վրայ։

Գաւառական լուրեր

ՏԷՏԷ-ԱՂԱՃ, 25 Փետր.

Տէտէաղաճի ազգայիններէն շատերը զարմացան, երբ կարդացին Արեւելքի 3304 թիւին մէջ հրատարակուած նամակ մը իրենց նկատմամբ, իսկ վարժարանի բարեկամներն ուրախացան։

Արդարեւ զարմանալու իրաւունք ունէին, քանզի առաջին անգամն էր որ իրենց յոռի կողմերն հրապարակաւ մատնանիշ կը լինէին։

Տէտէաղաճի հայ գաղթականութիւնը մինչեւ հիմա կղզիացեալ դիրք մը կը պահէր ու շատ քիչ անգամ ենթարկուած էր ուրիշներու քննադատութեան, այն ալ առանձնակի. հետեւաբար այս բան անակնկալ մ'էր իրենց համար։ Եւ սակայն յուսալի էր որ յիշեալ յօդուածը խթան մը պիտի լինի անոնց՝ սթափելու համար դէպ ի վարժարանն իրենց ունեցած անտարբերութենէն։ Արդէն ողջամիտներէն ոմանք հարկ եղածը գրեր են անմիջապէս Էտիրնէի Գաւառ. Վարչութեան խնդրելով որ բացառիկ անօրինութիւն մը ընէ այս տեղի համար, որպէս զի եկեղեցւոյ ու վարժարանի մատակարարութիւնը բոլորովին անուս անձերու ձեռք չմնայ։ Այստեղ սովորութիւն մը կայ որ թաղականի ընտրութեան միջոցին իւրաքանչիւր բեռնակրի խումբ՝ փոխանակ ուսումնասէր անձեր ընտրելու, քուէ կուտայ միայն իր պետին կամ անոր որոշած անձին, այնպէս որ մեծամասնութիւնը իրենք կը կազմեն և կ'ընտրուի թաղ. խորհուրդ մը որ բոլորովին անգիտակ է իր կոչման։ Այսու հանդերձ չենք ըսեր որ միւսները կատարեալ հմտութիւն ունին վարչական կանոններուն. միայն սա տարբերութիւնը կայ որ վերջիններս կրնան գոնէ իրենց առածն ու տուածը գրել ու հաշիւ տալ ի պահանջել հարկին։ Յօդուածագրին սա խօսքը թէ «կը գտնուին տեղացիներուն մէջ դպրոցէ դուրս հասկցող անձեր, սակայն չեն ուզեր իրենց մատին ծայրը դպչնել» եթէ երբեք հոս գտնուող երկաթուղիի պաշտօնեաներուն համար է, անոնք իրենց ձեռքէն եկածը երբեք չեն զլացած ու չեն ալ զլանար, բայց աւելին ընելու համար, հակառակ իրենց ջերմ բաղձանքին, գործերնին չներեր։

Այստեղ կարելի է քիչ շատ դպրոցական բարեկարգութիւն տեսնել, եթէ վերնայ մէջտեղէն գաւառացիի ու Ռումէլիցիի փոխադարձ խտիրն, որուն մէջ երկու կողմն ալ կը սխալին և որ գլխաւոր պատճառն է անհամաձայնութեան։ Ռումէլիցին կը նկատէ գաւառացին՝ բարոյապէս բոլորովին անօգուտ տարր մը վարժարանին համար, և սակայն նիւթականի տեսակէտով անոնք կրնան, եթէ ուզեն, թերեւս միւսներէն աւելի օգնել թէ՛ եկեղեցւոյ և թէ վարժարանին, ինչպէս եկեղեցւոյ շինութեան ամեն կերպով սատարած են ժամանակին և կրնանք ըսել որ անոնք եղած են ակզբնապատճառ եկեղեցւոյ ու վարժարանի հաստատուելուն։

Ուստի, փափաքելի է որ Էտիրնէի գաւառ. վարչութիւնը ամենէն աւելի վերոյիշեալ կէտը ի նկատի առնէր։ Անգամ մը որ վերնայ այս խտիրը, պիտի տեսնենք որ Տէտէաղաճի հայերն ալ պիտի կրնան ունենալ վարժարան մը ուր իրենց զաւակները գոնէ նախնական օրինաւոր կրթութիւն մը կարենան ստանալ։

ԿԻՐԱԿՆՕՐԵԱՅ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Վաճառականութեան, Տնտեսականութեան Հաշուակալութեան և լեզուաց

Կիրակնօրեայ վարժարանի լեզուաց ուսուցիչներն են

Օսմ. լեզուի եւ Թղթկց. Գրիգոր էֆ. Վահունի
» օգնական Միսաք էֆ. Դօնէլեան
Ֆրս. » եւ Թղթկց. Սրապիոն էֆ. Թըլեան
Անգ. » » Գառնիկ էֆ. Սարուխան
Հայ. » Պարգեւ էֆ. Մարկոսեան

Սոյն օգտակար լեզուները, կարճ միջոցի մէջ, մշակել փափագողներ հաճին գալ, կիրակի օր, Նարեկեան վարժարան, Բերա։

Վճարն է ամսական քսան ղրշ. կանխիկ
ՅԱԿՈԲ ԲԱԳՐԱՏՈՒՆԻ
260 1—2

ՕԳՏԱԿԱՐ Է

Դիմել Տէտէ էֆ.ին գրասենեակը, Ղալաթիա, Քիւրէքճիլէր, Զիւվէր Պէյ խան թիւ 15, երբ պէտք ունենաք յատուկ կայսեր մատուցանելի և ուրիշ նմանօրինակ գեղեցիկ գիր պահանջող աղերսագիրներու և գրութիւններու, Տաճկերէն հին և նոր, մեծ ու պզտիկ որ և իցէ տեսակ զարդագիրներու, նմանապէս դատական և ուրիշ ամեն տեսակ գրութեանց խմբագրութեան և թարգմանութեան։

Սովորականէն շատ աւելի չի պահանջուիր։

Զիւվէր Պէյ խան թիւ 15, Ղալաթիա, Քիւրէքճիլէր։ 259 5—10

Օ ՍՕԼԷՅԼ ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

Զաֆի վրայ [illegible], 42, Քարաքէօյ, Եէնի խան, Ղալաթիա, 42։

Այս հանրածանօթ վաճառատունն որ մեծերուած հին ապրանքներն ամբողջ սպառած է, վաճառատունը վերստին բացած է արդոյ հասարակութեան ու իր բազմաթիւ աճախորդներուն կը ծանուցանէ թէ առաջիկայ տօներուն առթիւ այլազան ընտիր ու էն նորաձեւ կերպասներ և հաւաքածոյ մը բերել տուած է Ֆրանսայի եւ Անգլիոյ լաւագոյն գործարաններէն։ Հասարակութիւնը ՅՈՅԺ ԶԵՂՉԵԱԼ ԳԻՆԵՐՈՎ հագուստներ պիտի գտնէ, ու զոհունակութիւնը պիտի ունենայ իր ստակը ծախսել՝ աշխատանք հայթայթելով տեղայի գործաւորներու։
258 4—48

THE
LANCASHIRE
INSURANCE
COMPANY

ՄԱՆՉԷՍԹՐ ԱՆԳԼԻԱ
1852ին հիմնուած

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 3,000,000 անգլ. ոսկի
ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 1,510,000 » »

Ապահովագրութիւնք ընդդէմ հրդեհի ամեն տեսակ կալուածներու վրայ, թէ քարաշէն և թէ փայտաշէն, կահերու և ապրանքներու վրայ։

Ընդհ. գործակալք ՊՕՆՏ ՍԻԼԼԷՐ և ԸՆԿ. Ղալաթիա, Քիւչիւք Թիւնէլ խան, թիւ 4
Փոխ-գործակալ
ՊԵՏՐՈՍ ՀԱՄԱՄՃԵԱՆ
Պոլիս, Անանիատի խան

ՀԷՄՍԼԱՆԻ'Ի
ՀԷՄՍԼԱՆԻ'Ի
ՀԷՄՍԼԱՆԻ'Ի

1894ի օրինակներ, Տրնլօբ օդահան քաուչուներով ու սնամէջ քաուչուներով, առաջին տեսակ։

Կը գտնուի Պ. Պ. ՊՕՆՏ ՍԻԼԼԷՐ ԵՒ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ քով, Ղալաթիա, Քիւչիւք-Թիւնէլ խան։ Ներկայացուցիչք անգլիական գործարաններու։

Կը խնդրուի քննել և բաղդատել։ 45

ՍԵՂԱՆԱՒՈՐԱԿԱՆ

ՍԱԿԱՐԱՆ ՂԱԼԱԹԻՈՅ

6/18 Մարտ 1895

Անուանական Դրամագլուխ	Թղթոց Անուանական Գիները		Տոկոս %	Անուանք Արժեթղթոց	Թուականք	Ընթացիկ Գիներ: Գոցուեցաւ երէկ երեկոյ	Ընթացիկ Գիներ: Բացուեցաւ այս առաւօտ
Ա. Ո. 7,183,872	100		1	Քոնսոլիտ Սէրի A	1881	— —	61 20
» 10,241,048	100		1	» » B		— —	47 20
» 30,382,811	100		1	» » C		— —	32 20
» 43,968,396	100		1	» » D		30 11	30 12
Ֆր. 793,000,000	400		—	Ռումէլիի Երկաթուղի	1870	117 50	145 25
Ա. Ո. 4,545,000	100		4	Օսմանիէ	1890	— —	104 —
Ֆր. 135,631,130	500		4	Բրիօրիթէ	1890	— —	— —
Օ. Ո. 6,499,938	Ֆր. 500		5	Մաքսային Պարտամթուղթ	1886	— —	— —
	[illegible]	[illegible]					
Ա. Ո. 10,000,000	20	10		Պանք Օթոման	1863	— —	— —
Օ. Ո. 550,000	22	11		Քրէտի Ժէնէրալ Օթոման	1869	10 38	11 27
Ա. Ո. 600,000	10	6		Պանք տը Քոնսդանդինոբլ	1872	— —	5 03
» 600,000	10	5		Սօս. Օթ. տը Շանժ է տը Վալ.	1872	— —	6 31
Ֆր. 14,000,000	140	140		Բաժնեթուղթ. Լաւրիումի Հանքին	1873	— —	34 —
» 45,000,000	500	300		Անատոլուի (Բաժնեթուղթ	1889	— —	605 —
» 80,000,000	500	500	5	Երկաթուղիք (Պարտաթղթ.		— —	312 —
Օ. Ո. 200,000	20	8		Թրամուէյ (Բաժնեթուղթ	1882	— —	11 30
Ֆր. 709,506	500	500	5	(Պարտամթուղթ		— —	502 -
Ֆր. 100,000,000	500	200		Օսմ. Ռէժի	1883	— —	22 37
Ա. Ո. 110,000	1.40	1.40	6	Օսմ. Սիկարէթ	1892	— —	2 96
Օ. Ո. 440,000	11	5 1/2		Օսմ. Ապահովագրական Ընկ.	1893	— —	9 —
Ֆր. 20,000,000	500	500		Ջրի Ընկերութիւն, Տէրքօս	1882	— —	460 —

ՍԹԻԼԱՆՑ (Բրիմ) Dի ՎՐԱՅ	Օ. Ո.	Ղրշ.
8 օրուան համար 1000 հատի	2	65
1 ամսուան համար	7	—
1 օրուան համար	—	90
Ռըբար	—	—
Կանխիկ (Հէվալէսիզ)	—	40
ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՑ		
Լոնտոն 3 ամիս Ղրշ.	111	22 1/2
Փարիզ » Ֆր.	22	62 1/2
Վիեննա 8 օրուան Ֆիոր.	11	—
Պերլին չէք Մարք.	18	20

ՍԹԻԼԱՆՑ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻԻ ՎՐԱՅ		
8 օրուան համար 25 հատի Ֆր.	4	—
1 ամսուան համար »	6	—
ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ		
Անգլ. ոսկի Օ. Ո. 100 ղրշ.էն	110	34
20 Ֆրանքնոց	88	20
20 Մարքնոց (Գերմանական ոսկի)	107	20
Քրիմից	51	15
Ռուպլ թղթադրամ	8	37
Մէճիտիյէ	108	19
Մանր արծաթ	103	—
Մէթալիք	96	—
Տոկոս Ղալաթիոյ Սակարանի	6	—

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՔ

ՓԱՐԻԶ 18 Մարտ		
Քոնսոլիտ Օսմ. B Կնիք. Ֆր.	— —	—
» » C » »	— —	—
D (Բացուած »	— —	—
(Գոցուած »	27	37
Ռումէլիի Երկաթուղի »	146	75
Բրիօրիթէ »	491	25
Մաքսային Պարտամթուղթ »	512	50
Օսմանիյէ »	478	75
Ռէժիի Բաժնեթուղթ »	516	25
Պանք Օթոման (անուանին.) »	728	12
Ռանթ Ֆրանսական 3% »	102	92Գ.Կ.
» » 4 1/2% »	108	10
» Իտալական »	88	85
Քրէտի Լիոնէ »	835	—
Քրէտի Ֆոնսիէ »	— —	—
Քոնդուար տ'Էսքոնդ »	— —	—
Սուէզի Բաժնեթուղթ »	— —	—
Եգիպտական Միացեալ »	— —	—
Չէք Լոնտոնի վրայ »	25	23 1/2
ՎԻԵՆՆԱ 18 Մարտ		
Ռումէլիի Երկաթուղի Ֆիորին	78	75
Օսմ. Ռէժի »	252	50
Փոխանակ. Լոնտոնի վրայ ի տես	123	45
» Փարիզի »	— —	—

ԼՈՆՏՈՆ 18 Մարտ		
Քոնսոլիտ Օսմանեան A Ա. Ո.	64	75
» » B »	47	62
» » C »	30	75
D (Բացուած »	— —	—
(Գոցուած »	27	06
Օսմ. Փոխ. 1891ի 4% (Երաշխաւորեալ.	— —	—
» » 1894 3 1/2% (Եգպ. Հրկ.ով	— —	—
Պանք Օթոման (վճարեալ) »	18	87
Այտընի Երկաթուղի »	12	—
Միացեալ Եգիպտական »	104	87
Աւանձնաշնորհեալ » »	— —	—
Անգլ. Քոնսոլիտէ »	104	37
Ռանթ Հելլենական 5% »	31	75
» » 4% »	33	75
Պուլկար. Փոխառ. 6% »	— —	—
» » Նոր 6% »	— —	—
Փոխանակ. Փարիզի վրայ 3 ամիս	25	375
ՊԵՐԼԻՆ 18 Մարտ		
Օսմ. Փոխառութիւն 1888ի Մարք	— —	—
Ռումէլիի Երկաթուղի »	131	—
Անատոլուի Երկթղ. 1/4 Պրթղթ. »	— —	—
Փոխանակ. Լոնտոնի վրայ 3 ամիս	20	383
» Փարիզի » 2 ամիս	— —	—
Մակեդոնիոյ Երկաթուղի	— —	—

ՓԱՐԻԶ, ՓՈՔՐ ՍԱԿԱՐԱՆ 18 Մարտ

Օսմանեան Քոնսոլիտէ D. Սէռի	27	42
» Երկաթուղի	147	—
» Ռէժի	515	62
Մաքսային Պարտամթուղթ	— —	—
Բրիօրիթէ	— —	—
Պանք Օթոման	728	15
Եգիպտական Միացեալ	— —	—
Ֆրանսական Ռանդ 3%	102	95Գ.Կ.

A L'ÉLEGANCE
ՆՈՐԱՁԵՒՈՒԹԵԱՆՑ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
Ն. ԱՏԱՄԱՆՏԻՏԷՍ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՇԱՊԻԿՆԵՐՈՒ ԵՒ ՃԵՐՄԱԿԵՂԷՆՆԵՐՈՒ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԵԱՆ, ՂԱԼԱԹԻԱ, ՊԱՐԱՔԷՕՅ, Թիւ 15

Այս ծանօթ վաճառատունը պատիւ ունի ծանուցանել հասարակութեան եւ իր բազմաթիւ յաճախորդներուն թէ վերջերս իր մթերքը ճոխացուցած է զանազան տեսակ գեղեցիկ կտաւներով եւ փերքալներով՝ շապիկներու եւ ճերմակեղէնի համար, ինչպէս նաեւ ուրիշ զանազան նորաձեւութիւններ, ամենն ալ յոյժ չափաւոր գներով։ Անգլիոյ գնումներ կատարողներն ամեն կերպով գոհ պիտի մնան։ 243 12—24

ՍԻՐՈՒ ՄՈՐԻՒ ՁԿԱՆ ՕՇԱՐԱԿ

Եըլտըզ, Կ. Պոլիս, 13 դեկտ. 1888
Պարոնայք Սգոթ եւ Պօուէն,

Կը ցաւիմ որ պաշտօնական դիրքիս [illegible] փորձեր ընել, այլ համաձայն ուրիշներուն փորձերուն եւ այն բժշկաց որոց պաշտօն յանձնեցի փորձել զայն մեր հիւանդանոցաց մէջ, կը յայտարարեմ որ ձեր Մորիւ ձկան իւղն իր այդ վիճակին մէջ դիւրաւ խմուելով եւ մարսուելով, կը համապատասխանէ այն յատկութեանց զորս ախտաբուժական գիտութիւնն ի վաղուց անտի դրշակած է, մանաւանդ այդ յաջող պատրաստութեան մէջ։ ՏՐ. Ս. Ս. ՄԱՎՐՈՅԷՆԻ ՓԱՇԱ
Բժիշկ Վեհ. Սուլթանի

ՏՈՔԹՈՐ ՉԻԼԻՆԿԻՐԵԱՆ
(Դոմ-դոքթօր, Պաքթէրիօլօգ փողոց
15 [illegible])

Ցետ բազմամեայ փորձառութեան, այժմ հաստատուած լինելով վերոյիշեալ թիւ տունը, մասնաւոր խնամօք կը դարմանէ ներքին, մորթային գործարանաց և ծննդաբերական ամեն տեսակ հիւանդութիւնները, և կը կատարէ վիրաբուժական ու մանկաբարձական գործողութիւններ։

Ամէն օր հիւանդ կ'ընդունի իր տունը և հինգշաբթի կէս օրէ վերջ ձրի կը դարմանէ։

Նաեւ չորեքշաբթի կէս օրէ առաջ եւ շաբաթ կէս օրէ վերջ կամուրջին գլուխը Բիւչիւքեան էֆէնտիի դեղարանը հիւանդ կը դարմանէ։ 187 45—50

Ֆլավիան շոգենաւը, նաւապետ Բրիօր, Լիվրբուլէն ճամբայ կ'ելլայ ընդհ. վաճառ. դէպի ամսոյս 24։

Գրծկլ. Ֆավոնեան լրգ. ընկ.
ԷՏ. ԼԱՖՕՆԹԷՆ

ՓՇՈՐ ՊՐԱՈՒ

Միւնխէն, Պավիէռա.
Հայթայթիչ Գերմանիոյ կայսր ու Բրուսիոյ թագաւոր Վիլհէլմ Բ.ի
Պաւիէրայի գարեջուր, Կ. Բշորի գարեջրատան
Աւստրիական Խորհրդական
Աւստրիոյ-Հունգարիոյ թագաւոր կայսեր և Պաւիէրայի խնամակալ իշխանին։

Առաջնակարգ գարեջուր Պաւիէրայի, ուրիշ ամեն գարեջուրներէն գերիվեր, բոլորային զուտ, համեղ և զովարար ըմպելիք, ամեն եղանակներու յարմար, ճանչցուած և վաւերացուած նշանաւոր բժիշկներու կողմէ։

Գարեջրատունը 1820ին հաստատուած է. ինք առաջինն եղաւ որ 1854ին սկսաւ գարեջուր արտածել շիշերով։

Տարեկան արտադրութիւնն է 600,000 հեկտոլիտր։ Կեդրոններ Գերմանիոյ և Զուիցերիոյ բոլոր մեծ քաղաքներուն մէջ, ի Լոնտոն, Փարիզ, Հավր, Ռուէն, Պրուսէլ, Լիէժ, Անվերս, Ամսդերտամ, Հաակ, Ռոթերտամ, Միլան, Հռոմ, Վիեննա, Նիւ-Եորք այլն։

Մրցանակներ և վարձատրութիւններ՝ Միւնխէնի (1854), Քէօլնի (1865), Փարիզի (1867), Վիեննայի (1873), Հակէնաւի (1874), Ֆիլատելֆիայի (1876), Նիւրէնպերկի (1882, ոսկի մետալ), Ամսդերտամի (1883, ոսկի մետալ), Պրուսէլի (1888, ոսկի մետալ և պատույ վկայագիր), Մելպուռնի (1889, առաջնակարգ արժանեաց շքադրամ պատույ յիշատակութեամբ) ցուցահանդէսներէն։

Բշոր Պրաու գարեջուրը կը վաճառուի հետեւեալ գարեջրատուններէ.

Կամպրինուս, զոր կը բանեցնէ Միլիքրի Ֆրիանտայիօ, Բերա Մեծ-Փողոց, 312 Թոնքօրանի դէմ։

Տէմբրուքէրի եղբարց քով, Բերա, Մեծ-Փողոց, Ռուսական դեսպանատան դէմ, թիւ 430։

Բոլոր Արեւելքի համար միակ ներկայացուցիչն և շիշով գարեջուր վաճառողն է
« Փշոր Պրաու »
Վիլհէլմ Բոլուքս
Պազար Ալման

Բերա Մեծ-Փողոց, 1388 25 76—78

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԻՄՆԵԱԼ ԸՍՏ ՀՐՈՎԱՐՏԱԿԻ · ՎԵՀԱՓԱՌ ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ
1892 ՕԳՈՍՏՈՍ 2|14ԻՆ · 20 ՍԷՖԷՐ 1310
Ապահովագրութիւնք ՀՐԴԵՀԻ, ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԵԱՆՑ, ԿԵՆԱՑ ԵՒ ԱՅԼ ԱՄԵՆԱՅՆ ՎՆԱՍՈՒՑ
ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻՆ, Կ. ՊՈԼԻՍ · ԵԷՆԻ ԽԱՆ, ՔԱՐԱՔԷՕՅ, ՂԱԼԱԹԻՈ. 28

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳՂԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ Անգղ. Ոսկի 1.000,000

ՖԻՆԻՔՍ

Հիմնեալ ի Լոնտոն յամին 1782

ՓԻՆԻՔՍ, հիմնեալ աւելի քան մի դար յառաջ, սոսկ հրդեհի ապահովագրութեան ընկերութիւն մ'է՝ որոյ բաժնետէրքը Անգլիոյ ամենահարուստ և համբաւաւոր դրամատէրներ են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մի գլխաւոր ապացոյցն է 18.000.000 Անգղ. ոսկւոյ գումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի վնասուց համար։ 53

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կայծական կալուածք, կարասիք և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանօք և միջնորդութեամբ ստորագրելոյս, որք ունին լիազօր իշխանութիւն կարգադրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոց կրած վնասներն։

Հ. ՍՈՒՐԱՆ և ԸՆԿ. ընդհ. գործակալք Կ. Պոլսոյ, Պուլկարիոյ և Սեւ ծովու եզերաց Ղալաթիա, Պանք Օթօմանի վարի քովը ի Վիթալիս խան, գետնայարկ թիւ 1։

M. A.
COGNAC FRANÇAIS
PUR
ANALYSÉ

«ՎԱՒԵՐԱՑԵԱԼ ՑԱՏԿԱՆԻՇ»

Ֆրանսական ճշմարիտ եւ զուտ քօնեաք Պորտօ նահանգին Ռիբերեօն վինիօյ եւ Ժօնզաք քաղաքներու անուանի ընկերութեանց։

ԺՕՆԶԱՔ
Հիմնեալ ի 1871

ՊՈՐՏՕ
Հիմնեալ ի 1848

Այս քօնեաքները որոնք ուղղակի Ֆրանսայէն կուգան, Բարիզ քաղաքին քիմիագիտական Աշխատանոցի պետ Պ. Շ. ԺԻՐԱՐԻ կողմանէ վերլուծուած են։

Իւրաքանչիւր շիշ կը կրէ մի էթիքէթ որոյ վրայ կը գտնուի իւրաքանչիւր տեսակին լուծման վկայականն որ վաւերացեալ է Ֆրանսական կառավարութեան եւ Բարիզու Օսմանեան ընդհանուր Հիւպատոսին պաշտօնական կնիքներով։

Այս ըմպելեաց արտադրութեան վայրն եւ ճշմարտապէս զուտ ըլլալն այսպէս բացառապէս երաշխաւորեալ լինելով, պէտք չի մնար ուրիշ գովեստներ շռայլել, ուստի կը բաւականանք հասարակութեան ծանուցանել միայն այս ընտիր ըմպելեաց յատկանիշները եւ Պոլսոյ մէջ կեդրոնատեղին որ է մեր ընդհանուր գործակատար Պրք. Բ. ՀՈԼԱՄ եւ Ընկերութեան մթերանոցը, Պոլիս Վիթալ խան թիւ 3։

Վերոյիշեալ ընկերութեանց տնօրէն եւ վարիչ
Մօրիս Աւբրէ

12 շիշ պարունակող իւրաքանչիւր սընտուկ կը վաճառուի ըստ տեսակին 30. 42. 48. 60. 72. 84 եւ 90 Ֆրանքի.

Վ. ԳԱՍԱՐԵԱՆ էֆէնտիի դեղօրէից մթերանոցը. Պոլիս, Պաղչէ քաբու։

Կը ծախուի նաեւ քաղքիս ուրիշ գլխաւոր դեղօրէից եւ նպարեղինաց վաճառատուններըը։

Շիշով վաճառուիմ եւս փոքր ինչ տարբեր գնով։

COMP RUSSE
DE NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ
ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Բշ. 6/18 Օտէսայի սուրհանդակ, ժամ 2ին յետ միջօրէի։
Գշ. 7/19 Աղեքսանդրիոյ ուղղակի սուրհանդակը ժամ 5ին յետ միջօրէի, Պիրէօսի ճամբով։
Դշ. 8/20 Սեվաստոպոլի սուրհանդակ, առաւօտեան ժամ 10ին։
Դշ. 8/20 Սուրհանդակ դէպի Փոքր-Ասիոյ նաւահանգիստները մինչեւ Պաթում, առաւօտեան ժամը 11ին։
Եշ. 9/21 Օտէսայի սուրհանդակ, ժամը 2ին յետ միջօրէի։
Ուր. 10/22 Աղեքսանդրիոյ Սուրհանդակ, հանդիպելով Սուրիոյ նաւահանգիստները երկու շաբաթը անգամ մը ժամը 4ին։

ԱԶԴ. — Մարտ 7/19, երեքշաբթի օրը Կ. Պոլսէն դէպի Սուրիոյ նաւահանգիստները մեկնող գիծերը Չիփրոսյոյ մէջ պիտի հանդիպին Թրիբոլի, Պէյրութ, Եաֆա եւ Բոր-Սայիտ զատօրէն նաւին 605

Տ. Ք. Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
Հաստատեալ ԱՆԿԼՕ-ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ Հաստատեալ
1852 Թիւ 396 Մեծ Փողոց, ԲԵՐԱ 1852

Մասնագէտ առանց քաշելու լինելի արհեստական ակռաներ պատրաստելու, մէկ անգամէն ամենաաստուտ ցաւած ակռաները, ոսկի ազամանդ և մետաղով լեցնելու, ինչպէս նաեւ կը դարմանեն բերնի և ակռայի ամեն կերպ ախտերն և կը քաշեն առանց ցաւ զգացնելու։ (Բացի կիրակիէ) ամեն օր առաւօտէն մինչև կէս օր։ 38

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՏՈՒՆ ԹԷՅԻ
ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ ՅԱՄԻՆ 1880

Կ. ՍԱՎՐՈՒՍԵԱՆ Յ. ԽՍԱԳՈՒԼԵԱՆ
MARQUE DEPOSÉE

Մասնաճիւղ կը գտնուի Օսմանեան ամեն քաղաքը [illegible]

Թէյի գործածութեան ընդհանրանալովը, թէյի ճաշակն ևս նրբացած է, որով թէյի առևտուրն փախառականութենէ աւելի արուեստ մըն է, որ միայն երկարատև և ճոխ փորձառութեամբ կ'ստացուի։

Մեր տունն, որ արդէն հանրածանօթ էր բազմամեայ ընդարձակ գործառնութեամբք, այս տարի ևս իր մասնաւոր գործակալաց ձեռամբ գնած է բազմազան և խիստ մեծաքանակ ընտիր թէյեր Չինաստանի, Ճավայի, Ցէյլանի և Հնդկաստանի գլխաւոր արտադրիչներէ. և արդէն հասած են մեզ, և հետզհետէ պիտի ստանանք թէյեր, որք գերընտիր հոտաւէտութեամբ ամեն ճաշակի յարմար ըլլալով հանդերձ գիներու անհամեմատ աժանութեամբ մեզ մատուցած առաւելութիւնք, մեր տան դէմ մրցումն անկարելի կընեն։

Մեր բազմաթիւ յաճախորդաց պահանջմանց լաւ ևս գոհացում տալու համար ընդարձակած ենք մեր մթերանոցն, ուր ամեն տեսակ ընտիր թէյեր թէ՛ սնտուկներու և թէ՛ այլ և այլ մեծութեամբ տուփերու մէջ մեծաքանակ միշտ պատրաստ կը գտնուին։

Թէ՛ Կ. Պոլսոյ և գաւառաց, և թէ օտար երկրաց մէջ մեր տան ցուցուցած վստահութիւնն կը բաւէ [illegible] մեզ առաւել [illegible] մեր [illegible], որ է [illegible]։

Մեր թէյերու առաւելութեանց ապացոյցներէն մին ևս, անոնց խարդախ կեղծիքն հրապարակին վրայ գտնուիլն է, որոց դէմ զգուշանալու համար կը խնդրենք որ միշտ փնտռէք ՄԵՐ ՅԱՏՈՒԿ ՆՇԱՆՆ ու մեր տան հասցէն, Կ. ՍԱՎՐՈՒՍԵԱՆ, Յ. ԽՍԱԳՈՒԼԵԱՆ Ճէլալ պէյ խան թիւ 10, Պաղճէ-Գաբու։ 19

ՌՈՒԵԱԼ ԷՔՍՉԷՆՃ ԱՍԻՒՐԱՆՍ ՔՕՌԲՕՐԷՇԸՆ

ԱՄԵՆԷ ՀԻՆ ԵՒ ԱՄԵՆԷ ՄԵԾ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ԼՈՆՏՈՆ 1720ԻՆ

Դրամագլուխ աւելի քան Անգլ. ոսկի 4.000.000
Ցարդ հրդեհի արկածից համար տուած է » 35.000.000

Ընկերութիւնը կ'ապահովագրէ քաղաքէն և գաւառէն ամեն տեսակ կալուածներ, կահ կարասիք և ապրանք։

Վճարմունք ամենայն կանոնաւորութեամբ և [illegible] առանց որ և իցէ ՁԵՂՉԻ կը կատարուին։

Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւն առնել փափաքողք կը հրաւիրուին [illegible]
Ընդհանուր գործակալս Ճ. Լ. [illegible] ԵՒ ԸՆԿ.
Պանճէ խան, Մէյտանճըքլը [illegible] 726

EMULSION SCOTT
(ՍԳՈԴԻ ՕՃԱՌԵՆ)

ՄՈՐԻՒ ՁԿԱՆ ՃՈՒՏ ԻՒՂ,
Իփոփոֆիթ ով շէհ և սոտայով
Պատրաստեալ մեծաւ ՍԳՈԴԻ և ՊՕՈՒՆԻ,
ի Նեւ-Եորք։

Կաթին չափ ախորժահամ է
Մորիւ ձկան հասարակ իւղէ բոլոր յատկութիւններէն զատ, հիփոֆոսֆիթներու յատկութիւններն ալ ունի

Կը բուժէ Թոքախտ
Կը բուժէ անարիւնութիւնը
Կը բուժէ խուլերը
Կը բուժէ հազը, ցրտառութիւնները
Կը բուժէ ընդհանուր տկարութիւնը
Կը բուժէ մանկանց ճղաճութիւնը

Բժիշկներէն ընդունուած է, ախորժ համ ու հոտ ունի, դիւրամարս է, և ամենէն փափուկ ստամոքսները կը տանին զայն։

Կը վաճառուի ամեն դեղագործատուց և դեղավաճառաց քով։

Գործակատարք ի Կ. Պոլիս, ՀԱՄՄԷՐ ԵՒ ՀԱԻՐԵԼ

KONIAK
N. MICHIOTI
MARQUE PRIVILÉGIÉE
قونیاق میخیوتی
ΜΗΧΙΩΤΗ
فوق العاده فین شامپانیا
ΕΚΤΟΣ ΣΙΝΑΓΩΝΙΣΜΟΥ
رقابتدن خارج
COGNAC ORIENTAL
Grande Fine Champagne
HORS CONCOURS
Lith. F. Coffier

Երեք աստղով շիշը 30 գրուշ, — երեք աստղով ½ շիշը 15 գրուշ։ Երկու աստղով շիշը 18 գրուշ։ Մէկ աստղով շիշը 12։ Մաստիքա և փէլինք օղի շիշը 12 գրուշ։

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ և ՄԱՐՈՒՔԵԱՆ
Ն. ԲԱՔԻ և ԸՆԿ.
Մարսիլեայի և Պաթումի միջև կանոնաւորապէս բանող

Մէնշէվիք շոգենաւը Պաթում պիտի ուղևորի հանդիպելով Սամսոն, Կիրասոն և Տրապիզոն Մարտ 21ին իրիկուան ժամ 4ին (Ը. Ե.)։

Ադոնիս շոգենաւը ուղղակի Մարսիլիա պիտի ուղևորի Մարտ 26ին (Ը. Ե.)։

Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղւոյ ուղևորութիւնն ի միասին առնլով,
Ա. կարգ 245 ֆրանք
Բ. » 175 »

Ուղղակի և արագ ուղևորութեան Նաւուղեկի, ուղևորութեան և այլ տեղեկութեանց համար
Դիմել առ գործակատար
ԹԻՄՈԹԷ ԲԸՔՈՒԼ
1054 Մումհանէ փողոց Թ. 108

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երթեւեկութիւն կառախումբերու
1895 Փետրվար 13 |Հ. Տ.| երկուշաբթիէն սկսեալ

ՀԱՅՏԱՐ ՓԱՇԱ ԷՍԿԻ-ՇԷՀՐԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ

ԿԱՅԱՐԱՆ		Թ. 24 Խառն Առտու ժ.	վ.	Թ. 4 Ճամբ. Առտու ժ.	վ.	Թ. 6 Ճամբ. Առտու ժ.	վ.	Թ. 26 Խառն. Իրկն. ժ.	վ.	Թ. 8 Ճամբ. Իրկն. ժ.	վ.	Թ. 10 Ճամբ. Իրկն. ժ.	վ.
Քարաքէօյ Կամուրջ	մկնմ.	12	20	2	30	4	10	8	5	10	30	11	30
Հայտար Փաշա	ժմնմ.	12	45	2	55	4	35	8	30	10	55	11	55
	մկնմ.	1	5	3	4	4	46	8	45	11	5	12	5
Բոզղըլ-Թօփրաք	»	—	—	3	11	4	53	8	55	11	12	12	12
Ֆէնէր-Եօլու	»	—	—	3	15	4	57	9	—	11	17	12	17
Կէօզ-Թէփէ	»	—	—	3	20	5	2	9	6	11	22	12	22
Էրէնքէօյ	»	1	23	3	26	5	8	9	12	11	29	12	29
Պօսթանճըք	»	1	32	3	35	5	16	9	22	11	37	12	37
Մալթեփէ	»	1	45	3	49	5	28	9	37	11	49	12	49
Քարթալ	»	2	1	4	2	5	42	9	54	12	2	1	2
Բէնտիք	ժմնմ.	2	12	4	10	5	50	10	5	12	10	1	10
	մկնմ.	2	20					10	16				
Թուզլա	»	2	42					10	41				
Կէյպզէ	»	3	6					11	7				
Տիլ-Իսքէլէսի	»	—	—					11	33				
Թավշանճըլ	»	3	38					11	44				
Հէրէքէ	»	3	55					12	3				
Եարըմճա	»		—					12	25				
Թիւթիւն-Չիֆթլիք	»	4	29					12	41				
Տէրինճէ	»	4	40					12	53				
Իզմիտ	ժմնմ.	4	53					1	10				
	մկնմ.	5	11										
Պէօյիւք-Տէրպէնտ	»	5	48										
Սաբանճա	»	6	18										
Ատա-Բազար	»	6	44										
Կէյվէ	»	7	36										
Աք-Հիսար	»	8	1										
Մէքէճէ	»	8	35										
Լէֆքէ	»	9	5										
Վէզիր-Խան	»	9	43										
Պիլէճիք	ժմնմ.	10	24										
	մկնմ.	10	34										
Քարաքէօյ	»	11	44										
Պօզիւք	»	12	22										
Ին-Էօնիւ	»	1	8										
Չուքուր-Հիսար	»	1	37										
Էսկի-Շէհր	ժմնմ.	2	15										
		իրկն.											

ԴԱՐՁ

ԿԱՅԱՐԱՆ		Թ. 1 Ճամբ. Առտու ժ.	վ.	Թ. 3 Ճամբ. Առտու ժ.	վ.	Թ. 21 Խառն Առտու ժ.	վ.	Թ. 5 Ճամբ. Առտու ժ.	վ.	Թ. 7 Ճամբ. Իրկն. ժ.	վ.	Թ. 23 Խառն Առտու ժ.	վ.
Էսկի-Շէհր	մկնմ.											11	—
Չուքուր-Հիսար	»											11	39
Ին-Էօնիւ	»											12	13
Պօզիւք	»											12	47
Քարաքէօյ	»											1	21
Պիլէճիք	ժմն.											2	11
	մկնմ.											2	21
Վէզիր-Խան	»											2	58
Լէֆքէ	»											3	37
Մէքէճէ	»											4	11
Աք-Հիսար	»											4	39
Կէյվէ	»											5	5
Ատա-Բազար	»											6	1
Սաբանճա	»											6	19
Պէօյիւք-Տէրպէնտ	»											6	47
Իզմիտ	ժմն.					—	—					7	24
	մկնմ.					12	5					7	39
Տէրինճէ	»					12	24					7	56
Թիւթիւն-Չիֆթլիք	»					12	35					8	6
Եարըմճա	»					12	51					—	—
Հէրէքէ	»					1	21					8	43
Թաւշանճըլ	»					1	35					8	55
Տիլ-Իսքէլէսի	»					1	46					—	—
Կէյպզէ	»					2	17					9	31
Թուզլա	»					2	41					9	53
Բէնտիք	ժմն.					3	4					10	15
	մկն	11	53	1	50	3	14	5	33	8	—	10	25
Քարթալ	»	12	3	2	—	3	29	5	43	8	13	10	41
Մալթեփէ	»	12	16	2	14	3	48	5	57	8	29	11	—
Պօսթանճըք	»	12	27	2	26	4	2	6	9	8	41	11	15
Էրէնքէօյ	»	12	37	2	37	4	16	6	20	8	51	11	27
Կէօզթէփէ	»	12	41	2	41	4	20	6	24	8	55	—	—
Ֆէնէր-Եօլու	»	12	46	2	46	4	25	6	29	9	2	11	38
Բոզղըլ-Թօփրաք	»	12	50	2	50	4	29	6	33	9	6	—	—
Հայտար-Փաշա	ժմն.	12	56	2	56	4	37	6	39	9	12	11	47
	մկնմ.	1	5	3	5	4	50	6	50	9	20	12	5
Քարաքէօյ Կամուրջ	ժմն.	1	30	3	30	5	15	7	15	9	45	12	30
												իրկն.	

ԷՍԿԻ ՇԷՀՐ ԷՆԿԻՒՐԻԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ ԿԱՅԱՐԱՆ		Կառք. Թ. 122 Խառն Առտու ժ.	վ.	ԴԱՐՁ ԿԱՅԱՐԱՆ		Կառք. Թ. 121 Խառն Առտու ժ.	վ.
Էսկի-Շէհր	մեկ.	1	—	Էնկիւրիւ	մեկ.	2	10
Աք-Բունար	»	1	49	Սընճան-քէօյ	»	3	6
Ալբիօ-Քէօյ	»	2	35	Մալը-քէօյ	»	4	20
Պէյլիկ-ախըր	»	3	23	Բօլաթլը	»	5	59
Սարը-քէօյ	»	4	38	Պէյլիք-քէօփրիւ	»	6	51
Պիչէր	»	5	35	Սագըլար	»	7	23
Սագըլար	»	6	20	Պիչէր	»	8	8
Պէյլիք-քէօփրիւ	»	7	—	Սարը-քէօյ	»	9	13
Բօլաթլը	»	7	55	[illegible]	»	10	20
Մալը քէօյ	»	9	17	Ալբիօ-քէօյ	»	11	16
Սընճան-քէօյ	»	10	19	Աք-Բունար	»	11	54
Էնկիւրիւ	ժմն.	11	12	Էսկի-Շէհր	ժմն.	12	41
		իրկն.				իրկն.	

ԷՍԿԻ ՇԷՀՐ ՔԷՕԹԱՀԵԱՅԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ ԿԱՅԱՐԱՆ	Կառք. Թ. 222 Խառն Առտու ժ.	վ.	ԴԱՐՁ ԿԱՅԱՐԱՆ	Կառք. Թ. 221 Խառն Առտու ժ.	վ.
Էսկի-Շէհր մեկն.	2	—	Քէօթահեա մեկն.	7	20
Կէօքճէ քըշըք »	3	8	Ալայունթ »	8	5
Սապօնճը բընար »	4	20	Սապօնճը բընար »	9	17
Ալայունթ »	5	37	Կէօքճէ քըշըք »	10	21
Քէօթահեա ժմն.	6	7	Էսկի-Շէհր ժմն.	11	27

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ